

Bayram Kürdəxanlıni maşınla vuran şəxs dostunun qohumu çıxdı

yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 24 avqust 2017-ci il Cümə axşamı № 176 (6790) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Azərbaycanda test imtahanı ləğv edilir

DİM sədri Məleykə Abbaszadə 2018-ci ildə son test imtahanının keçiriləcəyini açıqladı

yazısı səh.2-də

İŞİD-in təlim düşərgələrində minlərlə uşaq terrorçu kimi yetişdirilir

yazısı səh.12-də

Nazirin qardaşı ilə vəkil arasında məhkəmədə gərginlik yaşandı

yazısı səh.5-də

Ankara-Berlin gərginliyinin 5 səbəbi...

yazısı səh.12-də

Dünya mediasında post-Putin dövrü ilə bağlı yazıların pərdəarxası

yazısı səh.7-də

Qarabağ üçün iki gözlənti - Bakı və Soçi görüşləri

yazısı səh.11-də

FHN dənizdə boğulan əcnəbini xilas etdi

yazısı səh.5-də

Moldova BMT-yə səslandı - rus ordusu ölkədən çıxsın!

yazısı səh.7-də

Rusiyalı idmançını öldürən azərbaycanlının "başı"na mükafat qoyuldu

yazısı səh.15-də

Talassemiya xəstəsi olan 10 yaşlı İlhamənin son ricası...

yazısı səh.14-də

İlan sancması və it dişləməsi zaman ilkin tibbi yardım - həkim məsləhəti

yazısı səh.15-də

KRİTİK GÜNƏ 1 AY QALMIŞ - BAKI ÜÇÜN DƏ GERİSAYIM BAŞLAYIR

İraq kürdlərinin lideri müstəqillik referendumunda israr edib ABŞ-ı saymadı; İraqın parçalanması Azərbaycanı da seçim qarşısında qoya bilər, çünki...; Ərdoğanın Bakıya, ABŞ, İran və Rusiya generallarının isə Ankaraya səfərlərində daha bir hədəf...

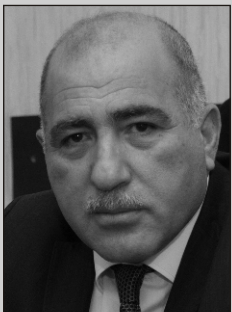

yazısı səh.8-də

Vitse-admiral Şahin Sultanov yenidən həbs edilə bilər

HDQ-nin sabiq komandanının işində şok gəlişmə; onun şərti iş aldığı məhkəmə hökmündən Hərbi Prokurorluq protest verdi - yeni məhkəmə olacaq

yazısı səh.5-də

Pənah Hüseyn: "Müxalifətin bir lider problemi var"

yazısı səh.6-də

Cahangir Hacıyev susduruldu, zavodunu naməlum investor aldı

yazısı səh.3-də

Ziya Məmmədov İsveç prokurorluğuna təhvil verilməyəcək - səbəb...

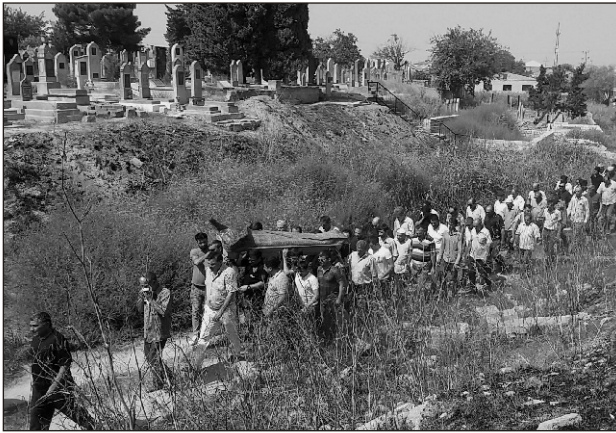
yazısı səh.4-də

Meyxanaçı Bayram Kürdəxanlını maşın vurub öldürdü

Söz ustasını canından edən şəxs dostunun qohumu çıxdı

Meyxana aləmində Bayram Kürdəxanlı kimi tanınan meyxana ustası Bayramqulu Quliyevi yaşadığı Kürdəxanı qəsəbəsində avtomobil vura-raq öldürüb. Musavat.com xəbər verir ki, ağır kəllə-beyin travması və müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alan B.Kürdəxanlı 3 sayılı Şəhər Kliniki Xəstəxanasına çatdırılsa da, həkimlər onun həyatını xilas edə bilməyiblər.

Musavat.com-un əməkdaşları mərhumun yas mərasimində iştirak edib, ailəsi ilə görüşüblər.

Əməkdaşlarımızın verdiyi məlumata görə, mərhumun yas mərasimi ata evində keçirilir.

Mərasimdə çoxlu sayda tanınmış meyxanaçı, tanınmış şəxslər iştirak edib.

Mərhumun xalası oğlu Süleyman Muradov B.Kürdəxanlının ölüm anından danışır: "Faciə gecə saat 02:00 radələrində baş verib. Bayram Nardarandan toydan gəlirdi. Zolan qırağında maşınını saxlayıb, əks istiqamətə keçən zaman arxadan gələn avtomobil onu vurub. Maşın çox sürətli gəlmiş. Hadisədən sonra Bayramı vuran sürücü dərhal onu Sabunçu xəstəxanasına aparıb.

Daha sonra ailəsinə zəng edərək xəbər verib. Ayaqları sınımışdı, ciyərləri partlamışdı. Hadisədən 2 saat sonra keçindi. Allah rəhmət eləsin".

Qeyd edək ki, mərhum dünən Kürdəxanı qəbiristanlığında dəfn olunub.

Yayılan məlumatda qeyd edilirdi ki, meyxanaçını vuran şəxs sənət dostu Ağamirzənin qohumudur. Ağamirzə bu faktı təsdiqləyib və bildirib ki, hadisəni törədən Emin adlı şəxs onun uzaq qohumudur.

□ MƏĞRUR

"Suriyada vətəndaş müharibəsi bitdi" - Sergey Şoyqu

Suriyadan müxalifətin terrorçulardan ayrılması və neytral zonaların yaradılması bu ölkədə vətəndaş müharibəsini bitirməyə imkan verdi. Axar.az xəbər verir ki, bunu Livan müdafiə naziri Yaqub Serraflla görüşü zamanı Rusiya müdafiə naziri Sergey Şoyqu söyləyib.

Qeyd edək ki, Suriyada vətəndaş müharibəsi 2011-ci ildən bu yana davam edir. Vətəndaş müharibəsi zamanı 300 mindən çox insan həlak olub.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

Azərbaycanda test imtahanı ləğv edilir

DİM sədri Məleykə Abbaszadə 2018-ci ildə son test imtahanının keçiriləcəyini açıqladı; "Qəbul imtahanlarında 0-100 bal arası nəticə göstərənlərin sayı artıb"

"İki il sonra buraxılış və qəbul imtahanlarında yeni model tətbiq ediləcək". Lent.az-ın məlumatına görə, bunu Dövlət İmtahan Mərkəzi Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə "ASAN Radio"ya müsahibəsində deyib.

M.Abbaszadə deyib ki, gələnlə abiturientlər axırıncı dəfə test formasında imtahan verəcəklər: "Gələnlə imtahanlarda abiturientlərdən daha da məsuliyyətli olmalarını gözləyirik. Çünki onlar sonuncu dəfə 26 ildir aparılan test şəklində imtahan verəcəklər. Bu il kurikulum əsasında təhsil alan şagirdlər 2 ildən sonra XI sinifdə təhsil alacaq və onların biliyinin qiymətləndirilməsi fərqli formada keçiriləcəkdir. İki il sonra keçiriləcək buraxılış və qəbul imtahanlarında dəyişikliklər edilməsi nəzərdə tutulub".

M.Abbaszadə bildirib ki, hazırda Təhsil Nazirliyi və Dövlət İmtahan Mərkəzi yeni imtahan modelləri üzərində müzakirələr aparır: "Yeni modellər düşünməyə başlayırdıq, qərarlaşdırdığımız modeli sentyabr ayında ictimaiyyətə təqdim etməyi düşünürük. Hazırda ekspert və mütəxəssislər bu istiqamətdə işləri davam etdirir".

Bu il ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 500 baldan yuxarı nəticə göstərənlərin sayı 300 nəfər (13%) artıb.

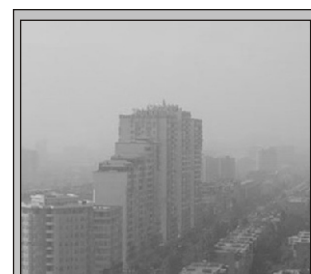
Məleykə Abbaszadə "ASAN Radio"ya müsahibəsində bildirib ki, qəbul imtahanlarında 500-dən

yuxarı nəticə göstərənlərin sayı 12,97% olub, ötən il isə bu rəqəm 12,6% təşkil edib.

M. Abbaszadə deyib ki, 0-100 bal arası nəticə göstərənlərin arasında da müəyyən fərq müşahidə olunub: "Belə ki, ötən il 0-100 bal arası nəticə göstərənlərin sayı 11 030 nəfər idisə, bu il 11 999 nəfər belə nəticə göstərib. Bu il ali məktəblərə qəbul imtahanlarının 2 dəfə keçirilməsi bizə zəmin verirdi ki, nəticələrin ümumi tendensiyasında yaxşılaşma olacaq. Çünki birinci imtahandan sonra çox aşağı nəticə göstərənlər ikinci imtahana yazılmadılar. Yaxşı, hətta əla nəticə göstərənlər isə öz zəif və güclü nəticələrini görüb ikinci imtahana daha hazır-

lıqlı gələrək daha yaxşı bilik nümayiş etdirdilər. İmtahanların nəticələrinə əsasən deyə bilərik ki, I qrupda orta bal 2,6 bal (1,15%) artıb. II qrupda abiturientlərin sayı azalıb və orta bal 11 bal (-4,16%) aşağı düşüb. III qrupda abiturientlərin sayı 797 nəfər artıb və orta bal 6,67 bal (0,01%) artıb. V qrupda da ötən il bu ilin arasında 12 bal (3,74) artım var. Ümumi bütün qruplar üzrə nəticələri götürsək, görürük ki, orta bal -1 bal (0,4%) aşağı düşüb. Ümumilikdə nəticələr onu deməyə əsas verir ki, bu il bakalavr pilləsində imtahan verən məzunların nəticələri ötən ilə təxminən eyni səviyyədedir".

Bakıda müşahidə olunan tozun miqdarı normanı 52 faiz keçib

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Ətraf Mühit üzrə Milli Monitoring Departamenti Bakıda və Abşeron yarımadasında müşahidə olunan toz dumanı ilə bağlı operativ iş rejiminə keçərək hər üç saatdan bir atmosfer havasında müşahidələr aparır.

Nazirliyin mətbuat xidmətindən "Report"a verilən məlumata görə, havanın keyfiyyətini ölçən avtomatik və stasionar monitoring stansiyalarından alınan məlumata görə, avqustun 23-də Bakı və Abşeron yarımadasında tozun miqdarının saat 18:00-da bir qədər də artaraq sanitar normadan 52 faiz yuxarı olduğu qeyd alınıb.

Xatırladaq ki, atmosfer havasında tozun miqdarı saat 09:00-da tozun, saat 12:00-da 32 faiz, saat 15:00-da isə 40 faiz sanitar normadan yuxarı olub.

UNICEF 2 yaşlı Zəhranın ermənilər tərəfindən öldürülməsinə münasibət bildirib

"Heç bir icma, heç bir ailə silahlı münaqişə nəticəsində uşaq itkisindən əziyyət çəkməməlidir". Ombudsman Aparatından APA-ya verilən məlumata görə, bu barədə BMT-nin Uşaq Fondunun (UNICEF) icraçı direktoru Antoni Leykin Azərbaycanın insan hüquqları üzrə müvəkkilinin iyulun 4-də 2 yaşlı Zəhra Quliyevanın Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin açdığı atəş nəticəsində həlak olmasına dair bəyanatına cavab olaraq göndərdiyi məktubda deyilir.

Məktubda bildirilir ki, BMT baş katibinin mart ayında qeyd etdiyi kimi, BMT bütün tərəfləri atəşə sazışını sarsıda biləcək istənilən hərəkətlərdən çəkinməyə, onları Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həllə üçün qətiyyət nümayiş etdirməyə səsləyən çağırışı dəstəkləyir: "UNICEF bu cür həll yolunun əldə edilməsi üçün səylərini davam etdiyi bir vaxtda münaqişənin təsirinə məruz qalan bütün uşaqların hər cür müdafiə ilə təmin olunacağına ümid edir".

Məktubda UNICEF-in Azərbaycan nümayəndəliyinin uşaq və gənclərə ən yaxşı və ən təhlükəsiz təşəbbüslər istiqamətində kömək göstərməyə davam edəcəyi diqqətə çatdırılıb.

Qeyd edək ki, bu il iyulun 4-də saat 20:40 radələrində Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Füzuli rayonunun Alxanlı kəndi 82 və 120 millimetrik minaatanlardan və dəzgahlı qumbaraatanlardan atəşə tutulub. Ermənistan tərəfinin bu təxribatı nəticəsində kənd sakinləri - 1967-ci il təvəllüdü Quliyeva Sahibə İdris qızı və onun nevesi, 2015-ci il təvəllüdü Quliyeva Zəhra Elnur qızı həlak olublar. 1965-ci il təvəllüdü Quliyeva Sərvinaz İltifat qızı isə yaralanıb.

Müsabiqə ilə işə qəbul olan müəllimlərdiagnostik qiymətləndirilməsi aparılan müəllimlərə bərabər tutulacaq

Prezident İlham Əliyev "Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində çalışan bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılan müəllimlərin dərslərinin və əmək haqqının artırılması haqqında" 2015-ci il 16 yanvar tarixli 994 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə sərəncam imzalayıb.

Lent.az-ın AzərTAc-a istinadən məlumatına görə, sərəncama əsasən, dövlət ümumi təhsil müəssisələrində çalışan bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılan müəllimlərin dərslərinin və əmək haqqının artırılması haqqında "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 16 yanvar tarixli 994 nömrəli Sərəncamına aşağıdakı məzmununda 1-1-ci hissə əlavə edilib:

"1-1. Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 2017-ci il yanvarın 1-dən keçirdiyi mərkəzləşdirilmiş müsabiqə yolu ilə dövlət ümumi təhsil müəssisələrinə işə qəbul olunan müəllimlərdiagnostik qiymətləndirilməsi aparılan müəllimlərə bərabər tutulsunlar".

170 yaşayış məntəqəsinin su təminatı yaxşılaşdırılır - prezident sərəncam verdi

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev "Əhalinin içməli su ilə təminatının yaxşılaşdırılmasına dair əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 17 mart tarixli 2754 nömrəli Sərəncamında dəyişikliklər edilməsi barədə sərəncam imzalayıb.

APA-nın xəbərinə görə, sərəncamla 170 yaşayış məntəqəsinin içməli su ilə təminatının yaxşılaşdırılması nəzərdə tutulub. Həmin məntəqələr aşağıdakı linkdə göstərilir: <http://azeritag.az/store/files/news/Az%20C9%99rsu-Siyah%20C4%B1.pdf>

Macarıstanın Azərbaycandakı səfirliyi viza verilməsini dayandırdı

Yaranmış "fors-majör" vəziyyətə əlaqədar olaraq Macarıstanın Azərbaycandakı səfirliyinin Konsulluq şöbəsi müvəqqəti olaraq viza qəbulunu həyata keçirə bilmir.

Bu barədə APA-ya səfirlikdən məlumat verilib.

Bildirilir ki, uzunmüddətli Şengen vizalar (D) üçün ərizəçilər Macarıstanın Tiflisdəki (Gürcüstan) səfirliyinə müraciət edə bilərlər: "Hazırda səfirlik yaranmış "fors-majör" vəziyyətdən öncə olunan mürciətlərin baxılması ilə məşğuldur. Konsulluqla bağlı yaranmış vəziyyətə dair məlumatlar müntəzəm olaraq səfirliyin saytında yenilənir. Ərizəçilər konsulluq şöbəsinin fəaliyyətinin bərpasından sonra yenidən viza üçün müraciət edə bilərlər".

Azərbaycan Beynəlxalq Bankına kredit borcu olan və bugünə hərəcə çıxarılan Bakı Fındıq Emalı Zavodu (BakFEM) naməlum investora satılıb. Virtualaz.org xəbər verir ki, adı açıqlanmayan şirkət zavodu ilkin hərəc qiymətinə - 37 milyon 744 min manata almağa razılıb. Hazırda alqı-satqı müqaviləsinin imzalanması üçün danışıqlar gedir. Bakı Fındıq Emalı Zavodu Beynəlxalq Bankın toksik aktivlərdən təmizlənməsi proqramı çərçivəsində "Aqrarkredit" QSC dövlət kredit təşkilatına verilmişdi.

fabriklərin çətin duruma salındığını, idarəetmədən bixəbər şəxslərin həmin biznes layihələrinə rəhbər təyin olunduqları əks olunan bəyanatlar verirdi. Bu il mayın 25-də keçirilən prosedə Cahangir Hacıyev onunla yanaşı təqsirləndirilən şəxs skamyasını bölüşən Bakı Fındıq Zavodunun keçmiş rəhbəri Azad Cavadovun günahsız olduğunu bildirmişdi. Cahangir Hacıyev demişdi ki, onun Beynəlxalq Banka rəhbərliyi dövründə bankın 6 milyard kredit portfelini olub, onun cəmi 30 faizi həcmində - 2 milyard kredit verilib.

Sitat: "Hazırda isə Beynəlxalq Bankın təkcə problemlə kreditləri 12 milyard keçib. Bunu necə izah edəcəklər?"

Bir daha dini tədris məsələsi haqda

Kənan RÖVŞƏNOĞLU

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi orta məktəblərdə din tədrisi məsələsinin yenidən gündəmə gətirib. Daha dəqiqi, uzun müddətdir müzakirələrdən kənar qalan bu mövzuya bir mənada nöqtə qoyub. Komitə sədrinin müavini Gündüz İsmayilov deyib ki, orta məktəblərdə dinin tədrisindən söhbət gedə bilməz. G.İsmayilov bunu dövlət təhsil sisteminin dindən ayrı olması ilə izah edib.

Eyni zamanda komitə sədrinin müavini deyib ki, dinşünaslıq, dini-idraki, dini-fəlsəfi fənlər, müqəddəs kitabların əsasları ilə tanışlıq dövlət təhsil müəssisələrinin tədris proqramına daxil edilə bilər. Sitat: "Azərbaycanda dini durumun, o cümlədən dindarlaşma prosesinin təhlili və dünyəvi ölkələrin təcrübəsi tədqiqəyir ki, böyüməkdə olan gənc nəsələ dini biliklərin verilməsi olduqca vacibdir. Bunun üçün ən münasib məkan təhsil müəssisələridir. Əgər gənclərə dini biliklər doğru yerdə və doğru insanlar tərəfindən verilməyə, bu boşluğu başqaları - radikal, məzhəbcə dini qruplar doldurmağa çalışsalar. Buna görə də, təhsil müəssisələrində gənclərə bütün dinlər, xüsusilə İslam dini, onun mahiyyəti barədə ətraflı məlumat verilməsi çox önəmlidir."

DQİDK rəsmisinin bu açıqlaması bir tərəfdən dövlətin aidiyyəti qurumunun mövqeyini əks etdirməklə yanaşı, digər tərəfdən, mövzunun uzun illərdən sonra hələ də həllini tapmadığını göstərir. Gedişat onu göstərir ki, bu məsələnin həllini tapması hələ uzun zaman alacaq. Çünki demək olar, hər ölkənin bu yəndə öz təcrübəsi var. Və az qala hər ölkənin də bu mövzuda özünəməxsusluğu var, bunu nəzərə almadan problemi həll etmək mümkün deyil. Bu müzakirələrin tarixi bu əsrin əvvəllərinə qədər gedib çatır. Çünki cəmiyyətdə dindarlıq, dinə maraq artıqca, paralel olaraq dini təhsil məsələsi də gündəmə gəlib.

Həqiqətən də Azərbaycanda orta məktəblərdə dini təhsil lazımdır? Əgər keçiləcək, bu hansı formada və şərtlərdə olacaq və ən nəhayət, ilk günün sualı: Biz buna hazırıq?

Əvvəlcə ondan başlayaq ki, orta məktəblərdə din dərsləri ölkələrə görə dəyişir. Bəzi ölkələrdə, ümumiyyətlə, məktəblərdə nəinki dini dərslər, dini simvolların daşınması belə yasaqdır. Bu sırada rəsmən ateist olan dövlətlər, o cümlədən Fransa kimi sərt laiqliyi əsas alan ölkələr var. Almaniya, ABŞ kimi nisbətən daha yumşaq dünyəvilik olduğu ölkələrdə isə dini dərslər verilir, bəzən də könüllü seçim əsasında təklif olunur.

Məsələ ondadır ki, dünyəvi ölkədə dövlət məktəblərinin din dərsləri verməsi dünyəvilik prinsiplərinə ziddir. Çünki bu zaman dövlət dini maarifləndirmə həyata keçirmiş olur. Bu klassik yanaşmadır. Ancaq bugünkü şərtlərdən baxsaq, xüsusən də müsəlman ölkələrində bunun alternativini yoxdur. Çünki dini vahid, etibarlı mənbədən öyrənməyi halda insanların, xüsusən də gənclərin dini bilikləri G.İsmayilovun da qeyd etdiyi kimi bölüncü, radikal fikirləri təbliğ edən gizli qruplardan alması ehtimalı çox güclüdür. Xüsusən də internet əsrində, dinlə tanışlığı olmayan biri dünyadakı bugünkü təcrübə göstərir ki, çox asan şəkildə internet üzərindən radikal qrupların təsiri altına düşə bilər, hətta ən ağır cinayətlərə sövq oluna bilər. Yaxın Şərqdə hazırda fəaliyyət göstərən terror təşkilatlarının Avstraliyadan Kanadaya qədər fərqli ölkələrdən üzvlər cəlb etməsi bu faktı təsdiq edir. Faktlar göstərir ki, indi orta məktəb yaşlı yeniyetmələr bu qrupların təsiri altına düşə və terrorçuya çevrilə bilər.

Bunun qarşısını almaq üçün ən sağlam yol gənclərin ilk yeniyetməlik yaşlarında dinlərlə (fərqli yoxdur, bütün dinlər - K.R.) ümumi tanışlığı olması, bunu məktəb səviyyəsində öyrənməsidir. Eyni zamanda bu dərslər ali təhsil müəssisələrində də olmalıdır. Çünki ali təhsilli mütəxəssislər elementar dini biliklərə sahib olmasalar, gələcəkdə qarşılaşdıqları ilk situasiyada təsir altına düşə bilərlər. Bu zaman dinə olan kütləvi maraq və cazibə onları başqa ünvanlarda din öyrənməyə sövq edəcək. Bu, necə deyirlər, məsələnin nəzəri tərəfi.

Bu mövzunun praktik həll yolları isə daha çətinidir. Çünki nəinki dini dərslər üçün kadrlar, hətta müvafiq proqram belə hazırlanmayıb. Çünki bu proqramın keyfiyyətindən çox şey asılı olacaq. Çünki bu proqram və vəsaitlər həm yeniyetmələrin qavrama imkanları, həm dinlər arasında həssas sərhədləri nəzərə almaq, həm də gənclərin düşüncələrində sağlam dini təsəvvürün əsasını qoymaq kimi mühüm bir missiyanı təmin etməlidir. Yeni bu dərsləklər və proqram mükəmməl olmalıdır.

Və nəhayət, ən ağırlı mövzu, kadr məsələsi. Yeri gəlmişkən, qeyd edim ki, rəsmi qurumların etirafına görə ölkədəki 1500-dən artıq məscidin yarıdan çoxunda, təxminən 900-ə yaxınında axund və imam təyinatı olmayıb. Bu isə həm də o deməkdir ki, sabah dediyimiz tələblərə cavab verən mükəmməl dərsləklər hazırlasa belə, onları hər məktəbdə tədris edəcək savadlı müəllim-ilahiyyatçı kadr potensialı yoxdur.

Görünür, məzhə sonuncu iki səbəbə - kadr və tədris vəsaitləri - görə, hökumət hələ də bu mövzuda qəti addım atıbilmir. Görünən odur ki, yaxın illərdə bunu etmək mümkün olmayacaq.

Cahangir Hacıyev susduruldu, zavodunu naməlum investor aldı

Həmin QSC-dən məlumatı tədqiqləyərək hərəcin avqustun 21-də baş tutduğunu deyiblər. Zavodu almaq üçün cəmi bir alıcı-hazırda fəaliyyətdə olan biznesi təmsil edən şirkət müştəri qismində çıxış edib. Həmin şirkətin adı açıqlanmışdır. "Aqrarkredit" bank olmayan kredit təşkilatı 2015-ci ilin iyulundan bəri Azərbaycan Beynəlxalq Bankının (ABB-nin) problemlə aktivlərinin idarə olunması ilə məşğuldur. Bank təxminən 10 milyard manat dəyərində aktivləri "Aqrarkredit"ə ötürüb. "Aqrarkredit" istiqraz buraxıb və onu illik 3 faiz dərəcəsi ilə Mərkəzi Banka satıb. İstiqrazların satışından gələn pul Azərbaycan Beynəlxalq Bankına ödənilib. Qaydalara görə, problemlə aktivlərin satışından əldə

Adı açıqlanmayan şirkət zavodu ilkin hərəcə qiymətinə - 37 milyon 744 min manata almağa razılıb

olunan vəsait istiqrazlar üzrə hesablanmış faizlərin ödənilməsinə və istiqrazların geri alınmasına sərf olunmalıdır. Qeyd edək ki, Bakı Fındıq Emalı Zavodunun direktoru Beynəlxalq Bankın keçmiş direktoru Cahangir Hacıyevin tələbə yoldaşı Azad Cavadov idi. O da Beynəlxalq Bankın talanması işi üzrə həbs edilənlərdən biridir. Cahangir Hacıyev bu zavoda bankın 60 milyon dollar kreditini ayıraraq, istintaq materiallarına əsasən kreditlərin bir qismi mənimənilib. Zavodun hərəcə çıxarılıb satılması Azərbaycan da fındıqçılıq sahəsinə diqqətin artı

rdığı bir vaxtda baş verir. Ötən ildən etibarən Azərbaycanda minlərlə hektar sahədə yeni fındıq bağları salınıb. Azərbaycan bir ildə fındıq ixracından 150 milyon dollar valyuta əldə edib. Yeni bağların salınmasından sonra Azərbaycan fındıq istehsalına görə dünyada ilk yerlərdən birinə çxa bilər.

Maraqlıdır ki, bu hərəkətilik 15 il azadlıqdan məhrum olunmuş Cahangir Hacıyevin susqunluğu ilə müşayiət olunur. Həbsə alınandan sonra C.Hacıyev ABB-nin verdiyi kreditlər hesabına ərəşəyə gələn müəssisə və təşkilatların, zavod və

toplayıb qısırdırdırlar.

"Alyans" Canlı Alam və Etika Xeyriyyə Cəmiyyətinin rəhbəri Mənsurə Rəsulzadə "Yeni Üsəvat"a bildirib ki, itləri öldürmək doğru hal deyil:

"İtləri küçələrdən yığıdırmaq la bağlı mən Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə dəfələrlə müraciət etmişəm. Bildirirəm ki, icazə versinlər, biz könüllülərimizlə bu işləri görək. 2004-cü ildən bu barədə məktublarımız var. Konkret şəkildə göstərmişəm ki, hər rayonun özündə saxlanma məntəqəsi qurmaq lazımdır. Heç olmasa 5 rayona bir yer ayrılmalı. Bu işləri biz təmənna-sız edirik. Çünki heyvanlara yazığımız gəlir. Təbiətlə heç zaman mübarizə aparmaq olmaz. Ona görə ki, nəticədə insan məğlub olur. Xüsusilə də Sumqayıtda heyvanlara qarşı münasibət çox aqressivdir. Balaca bir itlə gəzirsən, insanlar görüb qışqırırlar. Sanki it deyil, əjdaha görürsən. Çox az insan heyvansevəkdir. Tüfəng götürüb heyvan öldürmək doğru yol deyil. Heyvanları öldürməklə, uşaqlarımıza problemləri radikal şəkildə həll etməyi aşılayırıq. İtlər bizim qohumumuz, tanışımız deyil. Biz insanlıq tərəfindəyik. İtlər axtalanarsa, bütün problemlər həllini tapar. Bunu isə etmək çətin deyil. Əgər itlərin sayı çoxdursa, sürətlə davranırlarsa, bunu etmək olar. Könüllülərimizlə birlikdə itlərin sayı 2-3 milyon olsa belə, bunun öhdəsindən gələ bilərik".

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Bakının sahibsiz itlər problemi Nazirlər Kabinetində müzakirə edildi

Əli Əhmədov: "Virus daşıyıcısı olan sahibsiz heyvanların təcrid edilməsi üçün müvafiq qurumlar tərəfindən ciddi addımlar atılmalıdır"

Bakıda sahibsiz itlərin günbəgün artması məsələsi yenidən gündəmə gəlib. Bu problem dəfələrlə qabardılısa da, hələ də öz həllini tapmayıb.

Küçə itlərinin küçələrdən yığıdırılması yolları ilə bağlı müxtəlif fikirlər var. Əhalinin bir qismi hesab edir ki, bu itləri öldürmək lazımdır. Heyvansevərlər isə bunun çıxış yolu olmadığını söyləyib, itlərin qorunmalı olduğunu bildirirlər.

Avqustun 23-də Nazirlər Kabinetində sahibsiz heyvanlarla mübarizəyə və görüləcək profilaktik tədbirlərə dair müşavirə keçirilib.

Lent.az-ın AzərTAc-a istinadən məlumatına görə, müşavirədə baş nazirin müavini Əli Əhmədov, Səhiyyə Nazirliyinin, Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin və Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin məsul şəxsləri iştirak ediblər.

Baş nazirin müavini Əli Əhmədov bildirib ki, bir çox ölkələrdə olduğu kimi, Azərbaycanda da sahibsiz heyvanlar problemi mövcuddur.

Əhalinin sağlamlığının qorunması, virus daşıyıcısı olan sahibsiz heyvanların təcrid edilməsi üçün müvafiq qurumlar tərəfindən ciddi

addımların atılmalı olduğunu vurğulayan Əli Əhmədov deyib ki, bu məsələnin həllində aparıcı ölkələrin təcrübəsindən də yararlanmaq lazımdır: "Azərbaycan ev heyvanlarının mühafizəsi haqqında Avropa Konvensiyasına qoşulub. Sahibsiz heyvanlar üçün sığınacaqlar yaradılmalı, onlar peyvənd olunmalı, yayıla biləcək xəstəliklərin qarşısını almaq üçün müvafiq tədbirlər görülməlidir".

Müşavirədə problemin köklü həlli üçün əhali arasında maarifləndirmə işlərinin aparılmasının, bu məsələyə mətbuatın da geniş cəlb olunmasının vacibliyi vurğulanaraq, aidiyyəti qurumlara mü-

vafiq tapşırıqlar verilib.

Əldə etdiyimiz məlumata görə, hazırda Bakıda 1 milyona yaxın sahibsiz it var. Ümumiyyətlə, bu kimi məsələlərlə Bakı Şəhər Mənzil Kommunal Departamentinin Sahibsiz Heyvanlarla Mübarizə İdarəsi məşğul olur. Öyrəndik ki, hazırda bu qurumun və eləcə də icra hakimiyyətlərinin küçə itlərinə qarşı mübarizəsi məhdudlaşdırılıb. Belə ki, əgər əvvəllər qurumun əməkdaşlarına tüfəng vasitəsilə itləri öldürməyə icazə verilsəydi, indi bu, belə deyil. Hazırda sahibsiz itlərlə bağlı Qaradağ rayonunda sığınacaq mərkəzi fəaliyyət göstərir. Onlar isə itlərə zərər vermədən

□ ƏLİ RAİS

İsveç prokurorlarının Kanada-nın "Bombardier" şirkəti əməkdaşının digər əməkdaşlarla əlbir olmaqla, 340 milyon dollarlıq müqavilə bağlamaq üçün "Azərbaycan məmurunu ələ almaq barədə" rəsmi ittiham irəli sürməyə hazırlaşması maraqlı suallar ortaya çıxarıb.

Əgər isveçli istintaqçılar azərbaycanlı məmura ittiham irəli sürsələr, həmin məmurun aqibəti necə olacaq? Azərbaycan dövlətinin yerli məmuru İsveç prokurorluğuna təslim etmək kimi öhdəliyi varmı?

Ümumiyyətlə, bu işin istintaqı Azərbaycanda hansı qaydada aparılacaq?

Hüquqşünas Əkrəm Həsənov deyir ki, İsveç prokurorlarının irəli sürdükleri ittiham çox ciddidir və bu məsələnin beynəlxalq ailənin diqqət mərkəzində olması ölkəmiz üçün də yaxşı heç nə vəd etmir: "İsveç prokurorlarının irəli sürdükleri ittiham üzrə azərbaycanlı məmurun cinayəti təsdiqini taparsa, həmin hökm Azərbaycan Ali Məhkəməsinə təqdim olunacaq. Ali Məhkəmə həmin hökmü tanımalıdır. Və ya Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanları istintaq aparıb işi məhkəməyə göndərməlidirlər".

Hüquqşünas deyir ki, İsveç demokratiya və qanunun aliliyi hökmran olan bir dövlət olduğu üçün bu məhkəmənin çıxardığı hökmlərin də ədalətliyinə şübhə olmamalıdır: "Əgər İsveç məhkəməsinin hökmündə yazılırsa ki, azərbaycanlı məmur rüşvət xordur, ən azı bizim hüquq-mühafizə orqanları bununla bağlı istintaq aparmalıdır. Aparılmırsa, bunu niyə etmədiklərinin səbəbini izah etməlidirlər. Bu iş üzrə isə İsveç məhkəməsinin hökmünün olacağı gözlənilir. Yəni bu məsələnin üstündən sükkatla keçmək mümkün olmayacaq. Rüşvət və korrupsiya ilə bağlı qanunla bütün dünyada demək olar ki, eynidir. Yəni istintaqın aparılması üçün də elə də ciddi bir maneə yoxdur. Aparılmasa, bütün sivil dünyada bu məsələ belə başa düşüləcək ki, Azərbaycan rüşvət və korrupsiyaya qarşı mübarizə aparmır".

Hüquqşünas bildirir ki, Kanadanın "Bombardier" şirkəti

Ziya Məmmədovla Arif Əsgərov İsveç prokurorluğuna təhvil verilməyəcək - səbəb

Əkrəm Həsənov: "Həmin məmur, qanuna görə, cəzasını Azərbaycandakı cəzaçəkmə müəssisələrindən birində çəkməlidir"

Ziya Məmmədov

əməkdaşının digər əməkdaşlarla əlbir olmaqla, 340 milyon dollarlıq müqavilə bağlamaq üçün "Azərbaycan məmurunu ələ almaq barədə" ittiham təsdiqlənə, Azərbaycandan olan məmur cəzasını ölkə daxilində çəkməlidir: "Azərbaycan dövləti öz vətəndaşlarını digər dövlətə təhvil vermir. Əgər vətəndaş xarici dövlətin qanunlarına görə cinayət törədirsə, həmin cinayət məhkəmə hökmü ilə təsdiqlənib və Azərbaycan dövləti həmin əməli cinayət hesab edirsə, bu halda həmin vətəndaşı məhkəmə qarşısına çıxarıb məhkum etməlidirlər. Həmin məmur qanuna görə cəzasını Azərbaycandakı cəzaçəkmə müəssisələrindən birində çəkməlidir".

Hüquqşünas deyir ki, külli miqdarda rüşvət almış məmur 12 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzası gözləyir. Ə.H.

sənov çıxarılaçaq məhkəmə hökmünün tenderin nəticələrinə təsir etməyəcəyini, lakin tender komissiyasına qarşı iddiaların qaldırılmasına əsas verdiyini bildirir: "Tender keçirilərkən tendere qatılmış şirkətlər tender komissiyasına qarşı iddia ilə çıxış edə bilərlər. Əldən çıxmış fayda, tendere hazırlıqlara xərclənən pul vəsaitlərinin tender komissiyasından tutulmasını və onların hesablarına köçürülməsini məhkəmə qərarında tələb edə bilərlər. Ümumilikdə isə artıq işlərin görülməsi "Bombardier" şirkətinə tapşırıb və görülen işə hər hansı bir irad yoxdursa, şirkət sona qədər öhdəliklər üzrə işləri başa çatdırmalıdır".

İsveç Baş Prokurorluğunun Azərbaycan dəmir yolunun təchizatı tenderinə dair korrupsiya işi ilə bağlı apardığı təhqiqatın nəticələrinə əsasən "Bombardier" şir-

Arif Əsgərov

kəti əməkdaşı digər əməkdaşlarla əlbir olmaqla, 340 milyon dollarlıq müqavilə bağlamaq üçün Azərbaycan məmurunu ələ alırlar. Hələlik həmin məmurun adı açıqlanmış. Bundan əvvəl isə mətbuatda İsveç Baş Prokurorluğunun apardığı təhqiqatda adı hallanan məmurlar kimi Ziya Məmmədov və Arif Əsgərovun adları ehtimalla çəkilirdi.

Yada sala ki, "Bombardier" şirkətinin adı qarşın beynəlxalq rüşvət qalmaqla 1 ildən artıqdır ki, dünya mediasının gündəmindədir. Səbiq şefi kimi işsiz qalan nəqliyyat nazirinin müavini Arif Əsgərovun adı İsveçin "Bombardier" şirkətinin adı keçən 56 milyonluq yeyintidə hallanırdı. 2004-2015-ci illərdə "Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin (QSC) sədri vəzifəsində çalışmış A.Əsgərovun adı daim böyük qalmaqlarda halla-

nırdı. Hətta 2013-cü ildə bu qalmaqlar üzündən onun həbs ediləcəyi də gözlənilirdi. Həmin il QSC-də külli miqdarda, daha dəqiq desək, 48 milyonluq yeyinti faktı aşkarlandı, Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsinin əməkdaşları QSC-nin marketing şöbəsinin rəisi Arif Əsgərovun baldızı oğlu Rahib Hüseynovu həbs etdi. R.Hüseynov 48 milyon manat dövlət əmlakını mənimləməkdə ittiham olunurdu. Az sonra məlum oldu ki, R.Hüseynovu qabağa verib həbs edəndən də A.Əsgərovun özü olub. O bu yolla oğlu, "Liman Group" şirkətinin rəhbəri Elnar Əsgərovu məsuliyyətdən kənarda saxlamağı bacardı. Bu məsələ haqda "Yeni Müsavat" yazandan sonra A.Əsgərov üzə çıxdı və dedi ki, onu bu iş üzrə istintaqa çağırmaıyblar. Bu qalmaqlı olayın toz-tozanağı yatmamış, İsveç məhkəməsi Kana-

danın beynəlxalq nəqliyyat infrastrukturunu şirkəti olan "Bombardier" in bu ölkədəki törəmə şirkəti "Bombardier Transportation" un əməkdaşı olan Rusiya vətəndaşını həbs edib. "Bombardier" şirkətinin bir neçə top-menejeri "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC ilə 2013-cü ildə bağlanmış müqaviləyə görə Azərbaycanın vəzifəli şəxslərinə 56 milyon dollar ötürülməsinə dair sövdələşmədə iştirak ediblər.

Söhbət "Bombardier"lə Bakı-Böyük Kəşik dəmir yolu xəttinin siqnal sisteminin modernləşdirilməsi ilə bağlı 2013-cü ildə imzalanmış müqavilədən gedir. Müqaviləyə əsasən, şirkət uzunluğu 503 km olan dəmir yolunda "Interfilo 200" siqnal sistemlərini quraşdırmalıdır. İşlərə layihələndirmə, istehsal, çatdırılma, montaj, yoxlama və xətt üzrə "Interfilo 200" siqnal sisteminin istismara verilməsi daxildir. Sistemin tətbiqi dörd mərhələdə həyata keçirilməlidir, prosesin özü isə tam olaraq 2017-ci ildə başa çatmalıdır. Müqavilə imzalanarkən "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC Nəqliyyat Nazirliyinin tərkibində idi və bu struktura Arif Əsgərov rəhbərlik edirdi. Artıq "Bombardier" şirkətinin əməkdaşının bəaredində 2 həftəlik həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Həbs olunan Yevgeni Pavlovdur.

Onun vəkilləri bildiriblər ki, o və "Bombardier" şirkətinin bir neçə top-menejeri Azərbaycanla korrupsiya sövdələşməsində ittiham olunurlar.

Nəqliyyat Nazirliyinin qaranlıq taleyi

Fazil Mustafa: "İctimaiyyətə məlumat verilməlidir"

Fərəc Quliyev: "İşlək struktur dəyişiklikləri hazırlanıb"

Bu ilin fevralında ləğv edilərək Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinə birləşdirilən Nəqliyyat Nazirliyi ətrafında yeni müəmmalar yaranıb. Belə ki, 6 aydan çoxdur nazirlik ayrıca bir struktur kimi ləğv edilmiş də, qurum fəaliyyətini hələ də davam etdirir, işçilər isə iş başındadırlar. Görünən odur ki, yalnız nazir Ziya Məmmədov postundan uzaqlaşdırılıb.

Prezidentin sərəncamına diqqət yetirdikdə görürük ki, sərəncamda Nəqliyyat Nazirliyinin ləğvi prosedurları üçün nəzərdə tutulan müddət artıq çoxdan keçib. Həmin sərəncama əsasən, Nazirlər Kabinetinə Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi haqqında Əsasnamənin layihəsini, habelə nazirliyin strukturu və işçilərinin ümumi say həddi barədə təkliflərini iki ay müddətində hazırlayıb prezidentə təqdim etmək tapşırılıb.

Həmçinin Nazirlər Kabinetinə Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin yaradılması ilə əlaqədar prezidentin aktlarının uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini iki ay müddətində hazırlamaq, Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının uyğunlaşdırılmasını üç ay müddətində təmin etmək və mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının uyğunlaşdırılmasını nəzərdə saxlamaq və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan prezidentinə məlumat vermək həvalə olunub.

Göründüyü kimi, hər iş üzrə qoyulan bütün müddətlər geridə qalıb. Ola bilər ki, ölkə başçısı tərəfindən verilən tapşırıqlar icra olunub, lakin nazirliyin tam olaraq Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinə nə zaman birləşdiriləcəyi suallar doğurur. Hüquqşünaslar bunu ciddi qanun pozuntusu kimi qələmə verirlər. Ekspertlər bir nazirliyin digərinə birləşdirilməsi prosesinin ağır olduğunu qeyd edərək, məhz bu səbəbdən zamanın uzandığını bildirirlər. Amma istənilən halda bu barədə ictimaiyyəti məlumatlandırmağın vacibliyi vurğulanır.

Böyük Quruluş Partiyasının sədri, deputat, hüquqşünas Fazil Mustafa məsələ ilə bağlı bunları dedi: "Bu məsələ öz həllini tapmalıdır. Sərəncamda göstərilən müddət keçib, bu çox ciddi qanun pozuntusudur. Əgər hər bir sərəncama belə yanaşılsa, müəyyən məsələlərin həlli mümkün olmaz. Hər halda, bu məsələ ilə bağlı ictimaiyyətə məlumat verilməlidir. Bütövlükdə nazirlik ləğv olunursa,

paralel strukturlar ortadan qaldırılıb başqa quruma birləşdirilsə, onun hansı formada fəaliyyət göstərməsi burada öz əksini tapmalıdır. İndiyə qədər öz əksini tapmayıbsa, bu, əslində prezidentin sərəncamında nəzərdə tutulan müddətin nəzərə alınmaması kimi qiymətləndirilə bilər. Əgər bu müddət keçib, struktur dəyişikliyi üçün böyük bir iş tələb olunursa, hər halda, bunu əvvəlcədən nəzərdə

tutmaq daha doğru olardı. Çox güman ki, bu məsələ gündəmə gələndən sonra onun həllinə çalışılacaq. Çünki sərəncamda konkret müddət göstərilib. Nəqliyyat Nazirliyi elə də böyük qurum sayılmırdı, köklü nazirlik də deyildi. Son vaxtlar isə xeyli səlahiyyətləri də əllərindən alınmışdı. Bu baxımdan, iki ay uzun zamandır, bu müddət ərzində məsələni həll etmək mümkün idi. Burada ola bilsin ki, müəyyən səhlənkar yanaşmalar mövcuddur. Çünki prezidentin sərəncamına göstərilən müddətdə əməl olunmalıdır. Qanunvericilikdə bunlar nəzərdə tutulub. Əgər əməl olunmursa, müəyyən vəzifəli şəxslər buna görə məsuliyyət daşıyırlar. Bu məsələ bütövlükdə Nazirlər Kabinetinə aid məsələdir. Burada təbii ki, nazirliyin birləşdirildiyi qurum da məsuliyyət daşıyır. Sərəncama uyğun olaraq müvafiq sənəd hazırlanıb aidiyyəti quruma təqdim olunmalıdır. Burada struktur dəyişikliyi ilə bağlı əmək haqqı və digər məsələlər öz əksini tapmalıdır. Məmurların yerləşməsi, işlə təmin olunmaları, mütəxəssislərin imkanlarından istifadə edilməsi burada nəzərə alınmalıdır. Əgər bunlar nəzərə alınmırsa, vaxt gecikirsə, bu xoş hal deyil. Burada insan taleyindən söhbət

gedir, bunu belə ləngitmək, arxa planda saxlamaq olmaz".

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri, deputat Fərəc Quliyev dəyişikliklərin həyata keçirilməsinin asan məsələ olmadığını qeyd etdi: "Ölkədə digər elə nazirliklər də var ki, başqalarına birləşdirilməsinə böyük ehtiyac var. Şişirdilmiş aparatdan imtina edib, daha mobil idarəetmə sistemə keçmək çox vacibdir. İslahatlar prosesində bunlar nəzərdə tutulub. Nəqliyyat Nazirliyinin digər nazirliyə birləşdirilməsi də çox doğru addım idi. Tez bir zamanda nazirliyin tərkibinin dəyişdirilməsi, kadrların əvəzlənməsi, yerdəyişmələr asan məsələ deyil. Üstəlik də burada vahid mərkəzdən idarəetmə var. Yeni nazir Ramin müəllim çox mütarəqqi fikirlə gəncdir, onu olduqca yüksək potensialı olan çox yaxşı kadrlardan biri sayıram. Məndə olan məlumata görə, işlək struktur dəyişiklikləri hazırlanıb. Orada yeni bir sistemə keçid haqqında düşüncələr var idi. Onun üzərində işləyiblər. Ola bilər ki, yay aylarında bu o qədər də nəzərə çarpmasın. Dünyanın hər yerində yay aylarına siyasətin yaddığı ay deyirlər. Hesab edərim ki, bu iş çox bacarıqlı şəxsə həvalə olunub. Prinsipcə çox normal bir struktur olacaq. Gecikmə isə düşünürəm ki, bu işlərin görülməsindən elə də asan məsələ olmamasından irəli gəlir. Bu məsələyə ümidlə baxıram. Qısa zamanda bizi qane edən nəticələrin olacağına inanıram".

□ Cavansir ABBASLI

Avqustun 23-də Bakı Apelyasiya Məhkəməsində Müdafiə Nazirliyi Hərbi Dəniz Qüvvələrinin (HDQ) sabiq komandanı, vitse-admiral Şahin Sultanov və digər şəxslərin barəsində olan hökmdən verilən apelyasiya şikayəti üzrə məhkəmə iclasında sensasion gəlişmə baş verib. "Report"un xəbərinə görə, hakim Elşad Şamayevin sədrliyi ilə keçirilən prosedə Bakı Hərbi Məhkəməsindən müraciət daxil olduğu elan olunub.

Hakim bildirib ki, Hərbi Prokurorluq birinci instansiya məhkəməsinin çıxardığı hökmdən apelyasiya protesti verib: "Apelyasiya protesti də gec verildiyi üçün Bakı Hərbi Məhkəməsinin hakimi Həbib Həsənov Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə bununla bağlı müraciət edib. O, müddətin bərpası üçün işin yenidən birinci instansiya məhkəməsinə qaytarılmasını istəyib".

Ş.Sultanov və onun müdafiəçiləri buna etiraz ediblər. Sabiq komandanı qeyd edib ki, dörd aydan sonra sənədlər apelyasiya instansiyasına daxil olub: "Buna etiraz edirəm. Dörd aydan sonra sənədlər gəlib Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə. İndi bu nə deməkdir? Razi deyiləm".

Daha sonra məhkəmə kollegiyası müşavirə otağına yollanıb. Müşavirədən qayıdan məhkəmə heyəti qərarı elan edib. Qərara əsasən, iş yenidən Bakı Hərbi Məhkəməsinə qaytarılıb.

Proses qeyri-müəyyən gündək təxirə salınıb.

Qeyd edək ki, Ş.Sultanov təqsirləndirilən şəxs qismində Respublika Hərbi Prokurorlu-

HDQ-nin sabiq komandanının işində şok gəlişmə-yenidən həbs edilə bilər

Vitse-admiral Şahin Sultanovun şerti iş aldığı məhkəmədən Hərbi Prokurorluq protest verdi-yeni məhkəmə olacaq

ğunun təqdimatı əsasında 2015-ci il aprelin 23-də Bakı Hərbi Məhkəməsinin qərarı ilə barəsində 3 ay müddətinə həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Ş.Sultanov və digər şəxslər Cinayət Məcəlləsinin 313-cü (vəzifə saxtakarlığı) və 179.3.2-ci (mənimləmə - külli miqdarda törədildikdə) maddə-

ləri ilə təqsirli bilinir. Bir müddət əvvəl Bakı Hərbi Məhkəməsinə Ş.Sultanov barəsində seçilmiş həbs-qətimkan tədbirinin ev dustaqlığı ilə əvəz olunmasına dair vəsatətə baxılıb. Prosesdə həbs-qətimkan tədbirinin ev dustaqlığı ilə əvəz olunması barədə qərar qəbul edilib və o, azadlığa buraxılıb.

Nəsimi Rayon Məhkəməsinin hökmü ilə Ş.Sultanov 8 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Ona 3 il sınaq müddəti olmaqla, şerti cəza verilib. Bundan başqa, Kazım Əsgərova Cinayət Məcəlləsinin 70-ci maddəsi tətbiq olunaraq, ona şerti cəza verilib. O, məhkəmə zalından azadlığa buraxılıb. Qalib Hacıyev 2 il sınaq müddəti təyin etməklə 5 il şerti cəza verilib.

Kamandar Paşayev, Vüqar Hacıyev, Əziz Xıdırovun barələrində Cinayət Məcəlləsinin 70-ci maddəsi tətbiq olunaraq, onlara şerti cəza verilib. Həmin şəxslər məhkəmə zalından azadlığa buraxılıb. Digər təqsirləndirilən şəxslərə də şerti cəza verilib.

Yada salmaq ki Ş.Sultanovun və digərlərinin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi bir neçə ay davam edib. Prokuror Ş.Sultanovun 13 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsini istəmişdi. Amma hökm xeyli yumşaq oldu.

Qeyd edək ki, HDQ-də aparılan yoxlamalar zamanı ciddi qanun pozuntuları aşkar edilmişdi. Aşkarlanmış qanun pozuntuları ilə bağlı Respublika Hərbi Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə cinayət işi başlanmışdı.

Göyçay rayonunda anadan olan Ş.Sultanov 1999-cu ildə Azərbaycan Hərbi Dəniz Qüvvələrinin komandanı təyin edilmişdi. Ş.Sultanovun 2014-cü il aprel ayının 23-də həbs olunması mediada sabiq müdafiə naziri Səfər Əbiyevin də "başı üzərində" təhlükə kimi izah edilirdi.

İstintaq zamanı HDQ-də gəmilərin təmiri üçün ayrılan vəsaitin düzgün istifadə olunmaması, istismar dövrünü başa vuraraq istifadədən çıxarılmış gəmilərin HDQ-nin döyüş sıralarında göstərilərək, saxlanılması üçün büdcədən əlavə vəsaitin götürülməsi, gəmilərin rənglənməsi üçün saxta sənədlərlə yüz tonlarla boya-

nın alınması, təmir işlərinin gəmi kapitanlarının hesabına aparılması, HDQ-yə məxsus bəzi yaşayış və iş sahələrinin saxta sənədlərlə ayrı-ayrı adamların adına özəlləşdirilməsi və s. kimi faktlar üzə çıxmışdı.

2014-cü ilin oktyabr ayında vitse-admiralın həbs müddəti daha 3 ay uzadıldı. Amma bu müddət başa çatmamış, Bakı Hərbi Məhkəməsi dekabr ayının 25-də onun barəsində olan həbs-qətimkan ev dustaqlığı ilə əvəzlədi. Yeri gəlmişkən, Şahin Sultanov ilk nüfuzlu şəxs idi ki, belə bir qətimkan tədbirindən yararlandı.

Vitse-admiralın vəkilləri bu həbsi əvvəl gündən sifarişli hesab ediblər və indi də bu fikirdədirlər.

Hərbi Prokurorluğun protesti isə onu göstərir ki, Ş.Sultanov cəzasını evdə deyil, həbsxanada da çəkə bilər.

□ "YM"

"Bu iş mənə dərs oldu"

Nazirin qardaşı ilə vəkil arasında məhkəmədə gərginlik yaşandı

Müdafiə sənayesi naziri Yavər Camalovun qardaşı Əlikram Camalova qarşı dələduzluq etməkdə təqsirləndirilən Samir Nəbiyevin cinayət işi üzrə məhkəmə növbəti prosesi keçirilib. Musavat.com xəbər verir ki, dünən Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə hakim Şəker Məmmədovun sədrliyi ilə məhkəmə istintaqı yenilənməklə cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi davam edib.

Prosesdə təqsirləndirilən S.Nəbiyev ifadə verməkdən imtina edib. Bu səbəbdən məhkəmədə Əlikram Camalovun oğlu Əkbər Camalov şahid kimi dindirilib.

Əkbər Camalov deyib ki, atası sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olub və Samir Nəbiyevə də pulu işbirliyi məqsədilə verib. Onun sözlərinə görə, 2015-ci ilin noyabr ayında Samirə 11 min dollar verilib, həmin puldan 3 min 600 manat qaytarıb. Sonradan Samir Nəbiyevlə şahidlərin iştirakı ilə müqavilə bağlanıb. Müqaviləni nazirin qardaşının oğlu ilə Samir Nəbiyev imzalayıb. Həmin müqaviləyə görə, 6 ay ərzində pul qaytarılmalı, həmçinin aylıq da əlavə olaraq, 1250 dollar verilməli idi.

S. Nəbiyevin vəkili Ceyhun Yusifov Əkbər Camalovdan atasının pulu sələmlə verib-vermədiyini soruşub: "Aylıq 1250 dollar alınmasının səbəbi nə olub?"

Əkbər Camalov cavabında sələm söhbətinin olmadığını deyib. Onun dediyinə görə, Samir Nəbiyev, sadəcə, qazancından onun atasına da verməli imiş.

İcarə əsasında elektrik avadanlıqları mağazasını işlədən Samir Nəbiyev isə ifadəsində bildirib ki, nazirin qardaşı ona 2015-ci ilin noyabrında pulu manatla verib. Samir Nəbiyevlə yanaşı, mağaza işlədən Arzu Mərdanov da məhkəmədə şahid qismində dindirilib. O, hadisənin əsas şahidlərindən biri.

A.Mərdanov bildirib ki, Əlikram Camalovla Samir Nəbiyevin söhbətindən xəbəri olub. Amma pul onun yanında verilməyib. Nazirin qardaşı pulu birgə iş görməkdən ötrü verib. Yəni qazancından Samir ona da verməli imiş.

Məhkəmədə Samir Nəbiyevin vəkili Ceyhun Yusifovla Əlikram Camalov arasında gərginlik yaşanıb. Vəkil nazirin qardaşının onu hədələdiyini, bu səbəbdən həyatına təh-

lükə yarandığını deyib. Camalov isə müdafiəçinin yalan danışdığını söyləyib: "Bir daha deyirəm, mən pulu iş görmək üçün vermişdim. Amma bu iş mənə dərs oldu. Bir də belə bir iş əl qoymaram".

Məhkəmə avqustun 30-da davam edəcək.

Xatırladaq ki, bu iş üzrə məhkəmə istintaqı başa çatmış, dövlət ittihamçısı Samir Nəbiyevin 9 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsini istə-

mişdi. Lakin məhkəmənin hökm elan edəcəyi gözlənilən gün Samir Nəbiyevin vəkili Ceyhun Yusifovun vəsatəti təmin edilərək işə yenidən baxılması ilə bağlı qərar qəbul edilib.

Rəsmi ittihama görə, S.Nəbiyev müdafiə sənayesi naziri Yavər Camalovun qardaşı Əlikram Camalova birgə biznes qurmaq təklifi edib. S.Nəbiyev Ə.Camalovdan icarəyə götürüb işlətdiyi Nəsimi rayonu, Ceyhun Hacıbəyli küçəsində yerləşən "Brend Elektrik" elektrik avadanlıqları satışı mağazasına yatırım etməyi təklif edib. Qazancı isə yarı böləcəklərmiş.

Ə.Camalov onunla razılıq və Nərimanov rayonu, Ağa Nemətulla küçəsində yerləşən ofisdə S.Nəbiyevə 2015-ci il noyabrın 3-də 18 min manat, 2016-cı il fevralın 1-də isə 3 min 993 manat (2500 dollar) pul verib. Ancaq S.Nəbiyevin manatın devalvasiyasından sonra biznesi iflasa uğrayıb və şərikinin pulunu qaytara bilməyib.

Nazirin qardaşı Əlikram Camalov "Hacı Camalxan" Kəndli Fermer Təsərrüfatının təsisçisi və sahibidir. Vəkil Ceyhun Yusifov isə son çıxışında bildirib ki, nazirin qardaşı Samir Nəbiyevə 18 min manatı sələmə verib.

S.Nəbiyev Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2-ci (dələduzluq; külli miqdarda törədildikdə) maddəsi ilə ittiham olunur.

□ İlkin MURADOV

FHN dənizdə boğulan əcnəbini xilas etdi

Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Böhran Vəziyyətlərində İdarəetmə Mərkəzinə daxil olmuş məlumat əsasında, Bakı şəhəri, Sabunçu rayonunda dənizdə çimərəkən batma təhlükəsi ilə üzləşmiş 1 nəfər (xarici vətəndaş) Kiçikxəçməli Gəmilərə Nəzarət və Sularda Xilasetmə Dövlət Xidmətinin dalgıç-xilasediciləri tərəfindən xilas olunub. Hadisə avqustun 23-də günorta saatlarında baş verib.

APA-nın nazirliyin saytına istinadən verdiyi xəbərə görə, əməliyyat saat 16:29-da başa çatıb.

Nyu-Yorkdakı Qarabağ döyüşü

Elşad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

Füzuli və Cəbrayıl rayonlarının Ermənistan tərəfindən işğalının 24-cü ildönümü tamamlandı. Adamı hid-dətləndirən odur ki, on minlərlə insanımızın didərgin salındığı, minlərlə vətəndaşımızın qətlə yetirildiyi, yüzlərlə muzey, məktəb, səhiyyə obyektlərinin, on minlərlə evin talan edildiyi həmin işğal hadisəsi ilə bağlı bir beynəlxalq təşkilatdan bir kəlməlik bəyanat gəlmədi...

Həmin gün yalnız BMT-nin Uşaq Fondunun (UNICEF) icraçı direktoru Entoni Leykin məktubu yayıldı. O da Azərbaycanın Ombudsmanının 2 yaşlı Zəhra Quliyevanın ermənilər tərəfindən qətlə yetirilməsinə dair bəyanatına cavab idi. Düz ay yarım sonra reaksiya verdilər! Amma yenə də nağıllar, yenə də işğala məruz qalanla təcavüzkar arasında bərabərlik işarəsi!

Hansı ki, bütün bu məktublarda Azərbaycan ərazilərinin işğalına son qoyulmasını tələb edən BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsi Ermənistanın, belə, məhz Ermənistanın başına qapaz kimi endirilməli, tələblərə əməl olunması üçün onun qarşısına müddət qoyulmalı idi! Əgər mövqe birmənalı olsaydı, 2 yaşlı Zəhranın qətlinə görə məktuba ehtiyac qalmazdı. Çünki Zəhra öz evində sağ qalacaqdı. Deməli, balaca Zəhranın ölümünə görə həm də BMT-dəkilər günahkardır!

Yazını yazarkən bir xəbər gördüm, BMT baş katibinin siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Miroslav Yença İsrailin Şərqi Qüdsdən geri çəkilməsini qadağan edən qanuna qarşı çıxıb. Həmin qanun Qüdsün İsrailin paytaxtı olması məsələsini nəzərdə tutur. Diplomatik dillə əslində İsrailə açıq etiraz ifadə olunub. Özü də bu, ilk deyil. Ermənistan işğal altındakı ərazilərdə yüz oyundan çıxıb bu illərdə, gah aeroport tikir, gah Dağlıq Qarabağın "paytaxtını" dəyişir, BMT susur...

Bu ilin əvvəlində BMT 2016-cı ildə fələstinli qətlə yetirən yəhudi əsgərə İsrail məhkəməsi tərəfindən yüngül cəzası verilməsinə etiraz etmişdi. Dilqəm Əsgərova Şahbaz Quliyev 4-cü ildir erməni girovluğundadır, BMT İrevana "onları azad et" deməyib...

Yaxud ötən il işğalçı ölkənin mətbuatında yayılan məlumatlardan bəlli oldu ki, hətta neytral ərazidə qalmış yaralı hərbiçilərimizə belə işgəncə verilib, cəsədlərə qarşı insanlığa sığmayan rəftar nümayiş etdirilib. Lakin İsraili yüngül cəzaya görə qınayan BMT bir kəlmə erməni vandalizmi barədə mövqe bildirmədi. Heç 2 yaşlı Zəhranı Alxanlı kəndində, öz həyatında hədəfə alan erməni canlının cəzalandırılmasını da Ermənistan hakimiyyətindən tələb etmədi.

Başqa bir misal: BMT bir neçə dəfə Fələstin ərazilərində yaşayış məskənlərinin inşasına etiraz edib və buna son qoymağı tələb edib. Ermənistan illərdir Azərbaycan ərazilərində qanunsuz məskunlaşmanı davam etdirir. Əslində 4 qətnaməsini 24 ildir yerinə yetirməyən Ermənistan BMT-nin QARA SİYAHISINDA olmalı idi. Ancaq BMT bu illərdə Qarabağı görməzdən gəldi...Hər dəfə adama elə gəlir ki, Qüdsü unutmayan BMT Qarabağı unudub...

Budur, Bakı növbəti cəhdini edib, "Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindəki vəziyyət" adlı qətnamə layihəsini BMT Baş Assambleyasının 72-ci sessiyasının gündəliyinə salmağa nail olub. Sonuc necə olacaq, demək çətindir. Çünki bu sənəd Baş Assambleyanın 71-ci sessiyasının gündəliyində olsa da, yekunda müzakirəyə təqdim olunmamışdı. Bu cür ikili standartlar səbəbindən Ermənistanın baş naziri Qarabağın temas xətti boyunca nar bağı (!) salacağını iddia edir. Normalda Karapetyanın nar bağı planına sərt reaksiya Nyu-Yorkdan gəlməli idi.

Hər halda, BMT-nin budəfəki toplantısı Azərbaycan üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Gərək ölkə diplomatiyasının başında dayanıqlar sonadək mübarizə aparıb Ermənistanın yerində oturdulmasına nail olsunlar. Düzdür, bir neçə il öncəki assambleyada həmsədr ölkələr Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə "bitərəf" qalmaqla münasibətini nümayiş etdirmişdilər. Amma indi vəziyyət başqadır. Hər halda, Vaşinqton Rusiyadan Abxaziyani, Kırım rahat buraxmağı tələb edib, bu üzəndən Moldova BMT-dən Rusiya hərbiçilərinin Dnestryanıdan çıxarılması məsələsinin 72-ci Baş Assambleyanın gündəminə daxil edilməsini istəyir. Ola bilməz ki, bir ölkənin, məsələn, Ukrayna, Gürcüstan, ya Moldovanın ərazi bütövlüyünü birmənalı müdafiə edən BMT digər dövlətin - Azərbaycanın ərazilərində at oynadan Ermənistanə və onun havadarına qahmar çıxsın.

Artıq fərqli situasiya yaranıb. Budəfəki Baş Assambleya döyüş meydanı olacaq. Azərbaycan BMT döyüşündən uduşla çıxsın, Qarabağ cəbhəsində də üstünlük bizim tərəfimizdə olacaq. Reallıq elədir ki, düşməni öncə beynəlxalq tribunalarda zərərsizləşdirmək lazımdır...

"Yeni Müsavat"ın bugünkü qonağı sabiq baş nazir, Azərbaycan Xalq Partiyasının sədri Pənah Hüseynidir. Pənah bəylə mərhum prezident Əbülfəz Elçibəyin vəfatının 17 ildə, eləcə də müxalifətin hazırkı durumu və digər məsələlərlə bağlı söhbət etdik.

- Pənah bəy, Elçibəyin vəfatından 17 il ötür. Onun yoxluğunu ölkə müxalifəti və şəxsiniz üçün necə dəyərləndirirsiniz?

- Pafos xatirinə demirəm, bu gün Azərbaycan milli demokratik müxalifətinin mövcudluğu, fəaliyyəti, mübarizəsi varsa, bu, Elçibəy şəxsiyyətinin, Elçibəy ideyalarının sayəsindədir. Bu baxımdan, Elçibəyi siyasi və tarixi baxımdan ölmüş hesab etmək mümkün deyil. Azərbaycanda baş verən hadisələrə və gedən proseslərə Elçibəyin adında simvolizmə olunan ideyalar hələ də təsir göstərməkdə davam edir və uzun müddət də davam edəcək. Artıq onun ölümündən 17 il keçməsinə baxmayaraq, Elçibəyin ölüm və doğum günlərinin qeyd olunması da təsadüfi deyil. Rəsulzadə və Elçibəy o şəxslərdir ki, onların həm vəfatı, həm də doğum gününü yüzlərlə, bəlkə də minlərlə insan qeyd edir, məzarını ziyarət edir. Hətta onların içərisində Elçibəyi, ümumiyyətlə, görməyən, onunla çalışmayan, yalnız onun ideyalarına görə bunu edən şəxslər, gənclər çoxluq təşkil edir. Bu gün Azərbaycan adını, dövlətini, ideyasını, demokratiyasını Elçibəysiz təsvir etmək mümkün deyil. Elçibəy yaşayan tarixdir.

- Sizcə, illər keçdikcə ziyarətçilərin sayı azalmır?

- Əksinə, son on ildə Elçibəyin məzarını ziyarət edənlərin sayının ildən-ilə artması müşahidə olunur. Mühüm olan odur ki, ziyarətçilər arasında gənclər çoxluq təşkil edir. Gələnlər il Elçibəyin 80 illiyini möhtəşəm şəkildə qeyd etmək lazımdır. Mən təkcə formal mərasimləri nəzərdə tutmuram. Hərçənd ki, bunlara da ehtiyac var. Elçibəyin yox, Azərbaycanın, bizlərin ehtiyacı var.

- Elçibəy barədə səslənən fikirlərin içərisində onun daha çox yaxşı alim olması, siyasətçi kimi zəifliyi barədə fikirlər də var. Bu fikirlərə Elçibəyi yaxından tanıyan biri kimi münasibətiniz necədir?

- Qərəzli olanları və ideoloji rəqiblərin məqsədlə anti-təbliğatını bir kənara qoysaq, bunu ancaq cahil və nadan adamlar Elçibəy söyləyə bilər. Elçibəy bir illik prezidentliyi dövründə elə dərin siyasi yollar, ciğir arçdı ki, daxili və xarici antipodların bütün söylərinə baxmayaraq, Azərbaycanı bu yol-cığırardan tam şəkildə kənarlaşdırma bilirdilər. Elçibəy Azərbaycan siyasətinin yaxın on illər, bəlkə də yüz illər ərzində əsas istiqamətlerini müəyyən edən bir siyasətçidir. Zaman keçdikcə onun siyasi dühası daha aydın şəkildə görünür və bu proses davam edəcək.

- Elçibəy birləşdirici bir lider idi. Amma onun ölümündən sonra demokratik düşər-

gədə belə bir lider meydana çıxmadı...

- Elçibəy şəxsiyyəti şübhəsiz təkrar olunmazdır. Zamanla izah olunan fenomen deyil. Lakin həm də bir qayda olaraq böyük şəxsiyyətlər böyük tarixi hadisələr vaxtı meydana çıxırlar. O cümlədən Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpə olunması tariximizin ən möhtəşəm hadisəsi idi. 80-ci illərin

mokratik düşərgə böhrandan çıxmaq üçün Elçibəyə qayıtmalıdır.

- Azərbaycanda prezident seçkilərinə 14 ay qalır. Amma müxalifət ümitsiz və fəaliyyətsiz görünür. Bu nə ilə əlaqədardır?

- Azərbaycanda hazırda hətta demokratik imitasiya da mövcud deyil. Odur ki, seçki-dən-seçkiyə hazırlıqdan danış-

liyyət düşür.

- O toplantıda bəzi liderlər arasında narazılıq yaranıb. Səbəb nə idi?

- Bu barədə əlavə şərhim yoxdur.

- Son aylarda Rusiyanın "beşinci kolon"unun fəallaşdığı barədə fikirlər "ayaq açıb yeriyir". Bu təhlükə ölkəmiz üçün varmı?

- Mən belə bir məsələ

"Müxalifətin bir lider problemi var"

Pənah Hüseyn: "Milli demokratik düşərgə böhrandan çıxmaq üçün Elçibəyə qayıtmalıdır"

"Elçibəyə xəyanət edənlər özlərinə xəyanət edirlər, özləri itirirlər"

sonu - 90-cı illərin əvvəllərində dünya miqyasında demokratik inqilablar baş verirdi. Mən, ümumiyyətlə, "bu gün yeni bir Elçibəy lazımdır" yanaşmasının əleyhinəyəm və bunu doğru saymıram. Hər şeydən əvvəl ona görə ki, bu mümkün deyil və buna gərək də yoxdur. Lakin milli demokratik müxalifətin bir lider problemi var, bunu görməməzlikdən gəlmək mümkün deyil. Müxalifətin lider probleminin həllini tapmaq lazımdır.

- Sizləri nəzərdə tutmasalar da, Elçibəy ən çox davamçıları tərəfindən xəyanətə uğramış şəxsiyyət kimi xarakterizə olunur...

- Elçibəyə qarşı hücumlar milli demokratik düşərgəyə qarşı hücumlardır. Bu baxımdan, Elçibəy uğrunda mübarizə Azərbaycan uğrunda, milli dəyərlər, demokratik dəyərlər uğrunda mübarizədir. Elçibəy mahiyyətcə müstəqil dəyərdir. Eyni zamanda elə xoşbəxt şəxsiyyətlərdəndir ki, ona edilən pisləklərdən və xəyanətlərdən özü heç nə itirmir. Diqqət etsəniz ideoloji mənada Elçibəydən başqa heç bir siyasətçinin komandasından bahs etmək mümkün deyil. Bu mənada ortada başqası yoxdur. Elçibəyə xəyanət edənlər özlərinə xəyanət edirlər, özləri itirirlər. Daha geniş danışsaq, bütövlükdə milli demokratik düşərgənin son dövrdə itirdikləri də xeyli dərəcədə Elçibəy təlimindən səpmələrin nəticəsidir. Mən qəti əminəm ki, milli de-

maq və bu sözün ümumi qəbul olunan mənasında danışmaq qeyri-ciddi olar. Mənim qənaətim ondan ibarətdir ki, Azərbaycanda siyasi proseslər fərqli bir məcraya yönəlir, fərqli forma alır. Bu proseslər nə vaxt olacaq, hansı şüarlarla olacaq, kimlər və hansı qüvvələr tərəfindən başladılacaq, bunu söyləmək çətindir. Lakin mütləq olacaq. Seçkilərdən ciddi şəkildə yalnız bu kontekstdə danışmaq mümkündür.

- Seçki mühitinin olmadığını deyirsiniz. Bu mühitə müxalifət yaratmalı deyilmi?

- Müxalifətin özünün vəziyyəti də həmin mühitin tərkib hissəsidir. Kütlə ilə yanaşı müxalifətin də toparlanmasına çox ciddi ehtiyac var. Yeni bir velosiped icad etməyə ehtiyac yoxdur. Əvvəlki illərin təcrübələri var...

- Yeri gəlmişkən, bir müddət öncə müxalif liderlərin gizli toplantısı keçirildi. Siz də orada idiniz. Nəticə barədə dolğun məlumat verilmədi...

- Sabir Rüstəmxanlının təşəbbüsü ilə Qarabağ məsələsinin müzakirəsi, eləcə də müxalifətin durumu, ölkədəki vəziyyətin müzakirə olunduğu bir görüş olmuşdu. Fikrimcə, faydalı bir görüş olmuşdu. Görüşün nəticələri barədə danışmaq bir qədər çətin olsa da, hər halda, müsbət adlandımaq olar. Başqa bu tipli görüşlər də ola bilər. Hazırda cəmiyyətdə söz sahibi olan nüfuzlu liderlərin üzərinə böyük məsu-

"ümumiyyətlə, yoxdur" demirəm. Ancaq mövcud real siyasi qüvvələr arasında iqtidarın siyasətinin Rusiyanın marağı və mənafeələrinə əsasən cavab verdiyinə görə hesab edirəm ki, çətin ki, Rusiya mövcud iqtidara qarşı hansısa "5-ci kolon"u hərəkətə gətirsin. Ola bilər ki, Rusiyada bəzi qüvvələr Azərbaycanda daha çox rusiyapərəst siyasət arzu etsinlər. Amma mövcud iqtidarın Kremlə tam qanə etdiyi aydındır. Rusiyanın seçkilərlə bağlı təsir edəcəyi, sözün açığı, absurd görünür. Ciddi təhlilə belə dəyərmez.

- Bəs Qərbin "5-ci kolon"u? Qərbi də Azərbaycan tərəfin siyasəti qanə etmirmi?

- Biz Qərb cəmiyyətləri, dəyərləri ilə Qərb dövlətləri məsələlərini ayırmalıyıq. Qərb dövlətlərinin də dövlət olaraq öz marağı və mənafeələri var. Lakin məsələ ondadır ki, bəzən seçmək lazım gəlir. Sualınıza gəldikdə, mənə, real-politik maraqlar baxımından iqtidarla geopolitik mərkəzlər arasında Azərbaycana dair bir növ konsensus olub. Mənə, bu dövr artıq başa çatıb. Bilirsiniz, biz elə bir dönmədən keçirik ki, demokratiya uğrunda mübarizəki geopolitik qütblər arasında münasibətlərdən aparıcı demokratik cəmiyyətlərin öz daxilinə keçib. Yeni demokratiyanın taleyi bu gün Amerika, Avropa cəmiyyətlərinin öz daxilindəki proseslərdən daha artıq dərəcədə asılıdır. Onların başı özləri ilə məşğuldur. Ümumiyyətlə isə demokratik qüvvələrə münasibətdə Azərbaycanda Qərbin "beşinci kolon"u kimi danışmaq düzgün deyil. Çünki rusiyapərəst qüvvələrdən fərqli olaraq bu halda ideya məsələləri üstünlük təşkil edir və məzmunu dəyişir. Həm də situasiya elədir ki, Azərbaycanda demokratiya, insan haqları uğrunda mübarizə Azərbaycanın milli təhlükəsizliyi, mövcudluğu, müstəqilliyinin qorunub saxlanması, Qarabağ uğrunda mübarizədir. Rusiyameylli qüvvələr haqqında bunu bu cür əminliklə söyləmək mümkün deyil.

□ Cavanşir ABBASLI

Son vaxtlar dünya mediasında Rusiyanın gələcək taleyi və post-Putin dövrü barədə çoxlu sayda yazılar, şərhlər yazılmağa başlayıb. Rusiyaya qarşı Qərbin, əsasən də ABŞ-ın sanksiyaları genişləndikcə bu tipli yazıların intensivləşməsi suallar yaradır. Yazılanların arxasında hansısa böyük planlar dayana bilirmi və bu cür yazılar konkret planın tərkib hissəsidirmi?

Politoloq Qabil Hüseynli "Yeni Məsəviyat"a bildirdi ki, Rusiyanın iqtisadi durumu getdikcə ağırlaşır. Ölkə artıq özünün son valyuta ehtiyatlarını işə salıb. Bu valyuta ehtiyatları Rusiyanın onurğa sütunu idi və o da sıradan çıxdıqdan sonra Rusiyayı çox ağır iqtisadi böhran, maddi rifah səviyyəsinin sürətlə aşağı düşməsi gözləyir. Bunu Qərb mediası da bilir: "Rusiyanın durumunun ürəkəçən olmadığını son vaxtlar bir sıra faktlar da təsdiqləyir. Bu yaxınlarda elan edildi ki, Vladimir Putin hərbi xərclərin azaldılması haqqında göstəriş verib. Hərbi xərclər əvvəlki illərlə müqayisədə 15-20 faiz aşağı ola bilər. Bütün bunlar ABŞ, Qərb sanksiyaları hələ işə düşməmiş bir vaxtda baş verir. Sanksiyalar işə düşəndən sonra onların gətirə biləcəyi sıxıntılar da göz önünə alınaraq indidən Qərb mediasında bir sıra proqnozlar söylənilir, post-Putin dövrü haqda yazılar meydana çıxır. Medianın yazdıqları əlbəttə ki, bəzən proqnozlar da ola bilər. Amma Qərbin Rusiya ilə bağlı konkret planlarının mövcud olduğu da yazılmaqdadır. Bu məlumatlar Rusiyanın kifayət qədər böyük olması və bu səbəbdən də hər hansı islahatlara, hətta demokratik dəyişikliklərə getməyin mümkün olmadığı qənaətindən doğur. Qərb belə hesab edir ki, Rusiya qədər böyük ərazisi olan ölkədə ne iqtisadi islahatlar aparmaq mümkündür, nə də siyasi. Prezident Putin və Rusiya siyasi elitasının böyük

"Dünya mediasında post-Putin dövrü" ilə bağlı yazıların pərdəarxası

"Rusiyada məxməri inqilab formasında fəaliyyətlərə lojistik dəstək verilməsi nəzərdə tutulub" - ekspert

hissəsi isə belə düşünür ki, Rusiya yalnız sərt mərkəzləşdirilmiş prinsipə idarə edilərsə, müəyyən uğurlar qazanmaq olar. Ona görə də bu ölkədə "dəmir əl"ə ehtiyac həmişə duyulub və əhəli də bu "dəmir əl"i həsrətlə gözləyib. Həmin "dəmir əl" isə Vladimir Putin hesab olunub. İndi Qərb Putinin siyasətindəki yeni-yeni çəhərləri gördükcə daha da qəzəblənir və Rusiyanın mövcud vəziyyətdə qala bilməsinin mümkünsüz olduğu qənaətinə gəlib. Məsələn,

Amerika kəşfiyyatı məlumat yayıb ki, Rusiyadan Talibana silah göndərilir, Talibanın ayaq üstə qalmasını təmin etmək üçün yardımlar edilir. Rusiyanın Venesueladakı proseslərə qoşulması haqqında da bəyannatlar verilib. Rusiyanın Suriyadakı göstərdiyi fəallıq da Qərbin yaddaşında pozulmayan izlər buraxıb. Qərb Ukrayna məsələsini, Gürcüstan məsələsini, Avropa Birliyini dağıtmaq ideyasını da göz önünə gətirəndə Rusiyanın indiki dövründə beynəlxalq sabitliyin bir nömrəli təhlükəyə çevrildiyini düşünür. Təbii ki, belə olan halda Rusiya ilə bağlı hələ ki ilkin addımlar atılmaqdadır".

Politoloqun sözlərinə görə, ilkin addımlar hələ ki sanksiyalardan ibarətdir. Sanksiyaların özü müəyyən bəhrələr verməkdədir. Artıq bundan sonra sanksiyaların daha sərtləşmiş forması işə düşəcək və onun ardınca yeni bir sanksiyalar formasının gəlməsi də gündəmdədir: "Yeni söhbət Rusiyanın iqtisadi cəhətdən çökdürülməsi və diz üstə qoyulmasından gedir. Qərbdə hesab edirlər ki, Rusiyanın iqtisadi cəhətdən çöküşü Putinin də hakimiyyətinin çöküşü demək olacaq. Paralel olaraq da Rusiyada siyasi dəyişiklik modelləri üzərində də düşünülür. Ona görə də artıq indidən post-Putin dövrü barədə yazılar, şərhlər mediada yayılmaqdadır. Siyasi dəyişiklik modellərindən biri Putinə qarşı müəyyən qüvvələrin səfərbər edilməsi və müxalifətin fonunda müəyyən qüvvələrin Putin əleyhinə qaldırılmasıdır.

Bir məxməri inqilab formasında fəaliyyətlərə lojistik dəstək verilməsi nəzərdə tutulub. Amma müxalifətin aktiv üzvləri sıradan çıxarıldığından bu plan hələ ki ilkin təşkil formasındadır. Qərb planlarında daha çox Rusiyadakı xalqların fəallığının artması və onlarda mərkəzdən qaçma meyillərinin gücləndirilməsidir. Rusiyada 250-yə yaxın xalq və millət yaşayır. Bu xalqlardan müəyyən qisminin formal muxtariyyəti vilayət və ya respublika şəklində mövcuddur. Lakin adları dəyişik olsa da demək olar ki, muxtariyyət forması çox aşağı səviyyəli və xalqların bir çox hüquqlarının tapdandığı bir formada mövcuddur. Moskva ilə Kazan arasında münasibətlərin gərginləşməsi bunu əyani surətdə təsdiq edir. Hətta millətçilər bir neçə ay bundan əvvəl Kazanda "Tatarıstan müstəqillik" şüarı ilə aksiyalar keçirmişdilər. Tatarıstan Rusiyada müstəqillik uğrunda mübarizə apararaq qüvvələrin mərkəzinə çevrilə bilər. Qərb yaxşı bilir ki, Rusiyada narazı xalqlar kifayət qədərdir və onlardan istifadə etmək mümkünür. Rusiyada yaşayan xalqlardan mübarizə vasitəsi kimi istifadə edilməsi Qərbin düşündüyü planlardan biridir. Bir sözlə, Rusiyanın gələcək taleyi ilə bağlı Qərbdə bir sıra planlar qurulur. Planlar tədricən işə düşə bilər. Planlara Putinin hakimiyyətinin dəyişdirilməsi də şübhəsiz daxildir. Ona görə də artıq indidən post-Putin dövrü haqqında yazılanlar heç də əsassız deyil".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Bir hipotetik görüşün izi ilə...

Hüseynbala SƏLİMOV

Etiraf edirəm ki, şəxsən mən özüm də balaca Zəhranın faciəli ölümündən sonra Azərbaycanla Ermənistan arasındakı danışıqlarda uzunmüddətli pauzanın yaranacağını zənn edirdim.

Amma ki, bir daha təsdiqləndi ki, diplomatlar elə heç qətdən də öz hissələrini gizlətməyi bacarırlar. Qeyd etdiyim faciədən təxminən bir həftə sonra Brüsseldə Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin ilk görüşü baş tutdu. Üstəlik də deyildi ki, münaqişə tərəflərinin birinci diplomatları prezidentlərin bu ilin sonuna nəzərdə tutulan görüşünü hazırlamaqla məşğuldurlar.

İndi isə məlum olur ki, dövlət başçılarının görüşü bir az əvvəl də - bu ilin sentyabrında keçiriləcək BMT Baş Məclisinin sessiyasında da baş tuta bilər.

Fəqət, biz bir o qədər də optimist deyilik və bu xüsusda bəzi analitik və ekspertlərin nikbinliyini bölüşmürük.

Məsələ bundadır, hələ məlum deyil ki, dövlət başçıları bu tədbirdə iştirak edəcəkdir, ya yox? Son illərin statistikasına göstərir ki, bəzi ölkələr belə tədbirlərdə xarici işlər nazirləri səviyyəsində iştirak etməyə üstünlük verirlər.

Bundan başqa qeyd etmək gərəkdir ki, danışıqlar prosesi və ya diplomatiya münaqişə tərəflərini elə də cəlb etmir. Sözsüz ki, bu ilk növbədə Ermənistana aiddir. İrəvan açıq şəkildə danışıqlara meyilli deyil, əks təqdirdə cəbhə xəttində tərribatların sayı azalardı.

Hətta danışıqlar zamanı bu ölkə özünü bir qayda olaraq qeyri-konstruktiv, bir çox hallarda isə lap iyrenc şəkildə aparır. Danışıqların qəsdən uzadılması, hər dəfə yeni tələblərin irəli sürülməsi, sülh sazişinin maddələrinin qəsdən təhrif edilməsi və özlərinə sərf edən şəkildə "yozulması", - hətta bütün bunlar Ermənistanın münaqişənin ədalətli və dinc yolla çözülməsinin qarşısını almaq üçün istifadə etdiyi üsulların tam siyahısını deyildir.

Belə vəziyyətdə Azərbaycanın öz müdafiə qabiliyyətini gücləndirməkdən savayı yolu qalmır. Rəsmi Bakı da diplomatik müstəvi üzərində perspektiv görmür və bu səbəbdən o da diplomatik kontaktların sayını artırmağa çalışır.

Prinsipcə, Azərbaycan prezidentinin elə bu yaxın vaxtlarda erməni həmkarı ilə görüşmək imkanı olmuşdu. Bu, İran prezidentinin andiçmə mərasimində baş tuta bilərdi. Amma Ermənistandan fərqli olaraq Azərbaycan həmin tədbirdə parlament başçısı ilə təmsil olunmaqla kifayətləndi.

Təbii, bununla Bakı Tehrana həm də özünün narazılığını çatdırmağa çalışdı. Tehrandə gözəl bilirlər ki, Bakıda İranın hər dəfə Ermənistan prezidentini təmtəraqla qarşılamasından narazıdırlar. Amma bununla belə Tehran hələ də bundan nəticə çıxarmağa tələsmir.

Ona görə də bir daha qeyd etmək lazım gəlir ki, minimum bu il diplomatik zəmində elə bir irəliləyiş gözlənilmir və böyük ehtimalla tərəflər arasındakı gərginlik ilin sonuna qədər qalacaq. İrəliləyişin baş verməsi üçün həmsədrlər İrəvana təzyiq etməlidirlər, amma bunu heç kim etmir və bu da azmış kimi Azərbaycanın özünə də hərbi teatrı öz xeyrinə dəyişməyə imkan vermirlər.

Bu prosesdə narahatlıq yaradan ən əsas məqam odur ki, münaqişənin həlli üçün nəzərdə tutulan son təkliflərdə onun mərhələli və paket həll variantlarını birləşdirmək nəzərdə tutulurdu. Ümid edilirdi ki, bu aralıq variant tərəfləri razı salacaq. Amma bu baş vermədi və tərəflər indiyədək öz mövqelərində israr edirlər - Ermənistan paket həll variantını tələb edir, Azərbaycan isə mərhələli variantı...

Etiraf edirik ki, heç olmasa bir dəfə insanlara ümid verən bir xəbər çatdırmaq istəyirik. Amma hələki bunu edə bilmirik. Dəfələrlə yazmışıq ki, bütün bu proses həm də əsəb sağışıdır.

Amma özümüzü daim qınamaqla da məşğul olmamalıyıq ki, guya bir xalq kimi heç nə bacarmırıq, otuz ildir bir dənə ermənini yerində oturma bilmirik. Məsələ bundadır ki, digər münaqişələr də - abxaz, osetin, Ukrayna və Dnestr konfliktləri də həll olunmayıb. Deməli, səbəbi başqa bir müstəvidə axtarmaq lazımdır. Faciəmiş ondadır ki, Rusiya və İran kimi dövlətlərlə qonşuyuq. Bizim bu dövlətlərlə guya ki, "ümumi dil" tapa bilməməyimiz haqqında bütün bəyannatlar və çağırışlar da bircə çürük qoza dəyməz.

Biz bu məsələdə də tək deyilik - həmin "ümumi dili" neçə illərdir ki, gürcülər, ukraynalılar, moldovanlar da axtarırlar. Amma tapa bilmirlər ki, bilmirlər...

Moldova BMT-yə səsləndi - rus ordusu ölkədən çıxsın!

Moldova BMT-dən Rusiya hərbiçilərinin Dnestryanıdan çıxarılması məsələsinin 72-ci Baş Assambleyanın gündəliyinə daxil edilməsini istəyib.

Axar.az xəbər verir ki, bu sözlər Moldovanın BMT-dəki daimi nümayəndəsi Viktor Morarınun BMT baş katibinə göndərdiyi məktubda yer alıb. Onun sözlərinə görə, Moldovadakı rus hərbiçiləri təhlükəsizlik üçün əsas təhdiddir.

Qeyd edək ki, bundan öncə Moldova Konstitusiyası Məhkəməsi Rusiya hərbiçilərinin Dnestryanıdakı mövcudluğunu qanunsuz adlandırdı.

BMT-nin Baş Assambleyası sentyabrın 12-də fəaliyyətə başlayacaq.

Quyruğun donması

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Amerikada Günəş tutulması oldu. Bizdə niyə olmur? Açıq heç yadıma gəlmir beləncik hadisə. Bunun əsas səbəbi isə ölkəmizdəki ictimai-siyasi sabitlik, müstəqilliyimizin möhkəmlənməsidir. (Yazının bu yerində axmaq, destruktiv bir fikir ağıma gəldi ki, bizdə 24 ildir elə Günəş tutulubdur, qaranlıqda yaşayırıq. Ancaq mən bu fikri dərhal rədd elədim getdi. Əlaqədar orqanlar nəzərə alsınlar. Ağıma da özüm cəza kəsəcəyəm).

Bizdə uzağı tozanaq qopur. Dünənki kimi. Hava xəbərciləri demişkən, Bakıda və Abşeron yarımadasında dünən bir toz var idi ki, sanardın Ərəbistan səhrasında-yıq, dəvələr yerdə eşələnibdir. Bəlkə də ərəb turistlərin çoxalmasına görə idi, atmosferdə uyğun ab-hava, dizayn yaratmışdıq. Buna görə dövlət rəhbərliyinə Samux rayon zəhmətkeşləri, o cümlədən Quba qaçqınları adından dərin minnətdarlığımızı bildiririk.

Ancaq alimlərimiz dedilər yox, toz Türkmənistan tərəfdən gəlir. Guya Xəzərin üstündən aşıbdır. Ay inandıq ha. Bəs su bu tozu niyə islatmayıbdır? Çox yuxarıdan gedibdir, ona görəmi? Bizdə heç kim çox yuxarıdan gedə bilməz. Axırncı dəfə bir diqqətli, hörmətli cavan avtobusda tapança çıxartmışdı, onu da tutub zindana saldıq. 41-45, 92-93 deyil indi. İnsanlarımız asudə gəzirlər, gecələr bulvarda mayallaq aşırırlar, küçələrdən yığışmırlar. Gecələr küçəyə çıxmaq bizdən ötrü çox önəmlidir. O dərcədə ki, buna imkan verilməsə, dövlət çevrilişi yapar.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Günəş tutulması ilə bağlı amerikalı camaata da dərin məsləhətləri oldu. Məsələn, akademiya prezidenti Akif müəllim səfir Sekutanı çağırıb deyib ki, görsəniz çox qaranlıqdır, hərənin bir şam yandırın, sən yanmasan, mən yanmasam, necə çıxar qızdırma şamı? (Toz kompüterin ekranını nə təhər basıbsa, göz-gözü, barmaq hərfi, F2 düyməsi Delete düyməsini görmür, o üzəndən bu cızmaqaramızda mənə, üslub, fonetik, qrammatik səhvlər taparaq MTRŞ sədri Nuşirevan müəllimə, MŞ sədri Əflatun müəllimə, ABŞ sədri Donald müəllimə şikayət edənləri Günəş tutulmasına, Halley kometinə, bir də yerin-göyün yaranadına tapşırıram, İlahi, amin!).

Bunun başqa variantı da var, deyir, qaranlığı söymək-dənsə şam yandır. Bah, bah... Bir prokuror tanıyıram, stolunun üstündə şüşənin altına çoxlu belə sitatlar, afyozizmlər yığıbdır, çox afyoz adamdır, yazını oxuyursa, salam göndərirəm. Ümid edirəm, mənə qarşı "Afyozizmləri saxtalaşdırmaq" maddəsi ilə cinayət işi açmaz.

AMEA Şamaxı rəsədxanası, Astrofizika İnstitutumuz, Aviasiya Akademiyamız, canım sənə desin, "Azərspeys" Aerokosmik Agentliyimiz də hamısı Günəş tutulması üçün əhaliyə məsləhətlər verdilər. Bunlardan qazanın dalına döymək, göyə tufəng atmaq, qonşunun başına girmək, eşşəyin başına qatıq sürtmək, toyuq tükündən yelpik hazırlamaq, pərpətöyün qaynatmaq, Ərəbistandan gətirilmə kitayski təsbehin dənələrini udmaq, "Sirab" butulkasını sındırıb Günəş eynəyi düzəltmək və sairə elmi üsullar vardır.

Söhbət elmdən düşmüşkən, ölkə ictimaiyyətini hər il bu vaxtlar narahat edən ciddi bir problem də elm üföqlərimizdə pərgar edir. Bu, hardasa avqustun ortalarına düşən, yayın yarı olmasını, ya da yarıdan keçməsinə - hələ bunu tam başa düşə bilməmişəm - bildirən "quyruq doğdu" elmi problemdir. Bəzi alimlərimiz və jurnalistlərimiz deyir ki, əslində bunu quyruq dondu kimi yazmalıyıq, çünki qoyun quyruğunu əridib yaği gecə çölə qoysan, yağ donur, bununla da artıq havanın soyuması özünü göstərir. O biri alimlər isə quyruq doğdu deyərək Ayın bir ucunun, yəni, quyruğunun səmada görünməsi ilə bağlıdır. Bəlkə də bu göydə kometanın quyruğunun görünməsindən yaranmış frazeoloji ifadədir.

(Kompüterin ekranını tamamilə toz basdığından burdan o yana müəllifin nə yazdığı məlum deyil - Redaksiya).

İraqın kürd muxtariyyəti bölgəsində müstəqillik referendumunun keçirilməsinə cəmi bir ay qaldı. Belə görünür, İraq, qonşu Türkiyə, İran, əksər ərəb ölkələrinin sərt etirazlarına rəğmən, İraq kürdləri sentyabrın 25-də hər halda, tarix yazmaqda qərarlıdırlar.

Sözügədən məsələdə əlbəttə ki, Qərbin, ələlxüsus ABŞ-ın mövqeyi də mühümdür. Sonuncular isə belə görünür ki, müstəqillik referendumuna hələlik isti baxmırlar. Ən azı, bölgənin daha da qarışa biləcəyindən ehtiyatlanaraq, məsələnin ertələnməsi tərəfdarı kimi çıxış edirlər.

Kritik günə 1 ay qalmış - Bakı üçün də gerisayım başlayır

İraq kürdlərinin lideri müstəqillik referendumunda israr edib ABŞ-ı saymadı; İraqın parçalanması Azərbaycanı da seçim qarşısında qoya bilər, çünki...; Ərdoğanın Bakıya, ABŞ, İran və Rusiya generallarının isə Ankaraya səfərlərində daha bir hədəf...

*****

Təsadüfi deyil ki, ABŞ-ın müdafiə naziri (Pentaqon başçısı) Ceyms Mattisin təzəcə yekunlaşan İraq səfərində əsas mövzulardan biri də bu olub. Məlumatlara görə, dünən Pentaqon rəhbəri İraqa təcili səfəri çərçivəsində İraq Kürd Regional Rəhbərliyinin lideri Məsud Bərzani ilə də görüşüb.

Mətbuat üçün qapalı keçirilən görüşdə İŞİD-lə mübarizə, koalisiya ilə peşmərgə qüvvələri arasında həmrəylik və 25 sentyabr nəzərdə tutulan referendum məsələləri müzakirə edilib. Lakin Bərzani Pentaqon rəhbərini müəyyən mənada pərt edib və faktiki, ABŞ-ı saymayıb - hansı ki, indiki dövrdə müstəqil kürd dövlətinin yaranmasını məqbul saymır - Türkiyə ilə münasibətlərin daha da qəlizləşməməsi və bəzi başqa amillərə görə, o sırada İŞİD-lə mübarizəyə referendumun əngəl yarada biləcəyi səbəbi ilə.

"ABŞ referendumun olacağı ehtimalını uzaq görürdü. Biz düşünürük ki, referendum prosesi İŞİD-lə mübarizəyə mane olacaq. Hər iki tərəfin bu çərçivədə hərəkət etməsində problem yarana bilər", - Pentaqon başçısı bildirib.

Bərzani isə öz növbəsində vurğulayıb ki, "referen-

dum şəxsi məsələ deyil, kürd xalqının haqqıdır və demokratiya prinsipləri ilə ziddiyyət təşkil etmir". Kürd lider bu prosesin terrorla mübarizəyə də maneə olmayacağını əlavə edib. Bununla da o, faktiki, referendum qərarının dəyişməyəcəyi tövrünü göstərib, ABŞ-ın "tələsməyin" tövsiyəsini qulaqardı edib.

*****

Elə həmin gün də Ceyms Mattis İraqdan Ankaraya gəlib. Musavat.com xəbər verir ki, Türkiyə qaynaqlarının məlumatlarına görə, Pentaqon rəhbəri Ankarada 5 mövzunu müzakirə etməli idi: Şimali İraqda Kürdüstanın müstəqillik referendumu, ABŞ-ın PYD-yə silah tedarüku, Suriya kürdlərinin nəzarətindəki bölgələrdən Türkiyəyə qarşı mümkün təhdidlər, İranın dəstəyi ilə İraqın türkmənlər yaşayan Telafer şəhərində eməliyyatlar apararaq şie qruplaşması "Haşdi şabi" tərəfindən sünnilərə təzyiqlər və Şimali İraqda Türkiyə-İran əməkdaşlığı çərçivəsində PKK-ya qarşı eməliyyatların aparılması.

Qeyd edək ki, Pentaqon rəhbərindən bir neçə gün qabaq İran Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah reisi Məhəmməd Hüseyn Baqeri Ankarada olmuşdu. Həmçinin Rusiya Silahlı Qüvvələri Baş Qərargah reisi Valeri Gerasimovun bugünlərdə Türkiyəyə

gedəcəyi haqda məlumat yayılıb. Şübhə yox ki, bu səfərdə də Suriya, terror, PKK mövzusu əsas olacaq. Demək, kürd məsələsi də diqqətdən yayınmayacaq.

Xatırladaq ki, Rusiya müstəqil kürd dövləti məsələsində ehtiyatlı tərəfsizlik mövqeyi nümayiş etdirir, hərçənd rəsmi səviyyədə İraqın ərazi bütövlüyünü dəstəklədiyini bəyan etməklə, tərəfdaş Türkiyəni də incitməməyə, iki ölkə arasında təzə-təzə yaxşılaşan münasibətlərə xələl gətirməməyə çalışır. Bu münasibətləri saxlamaq və inkişaf etdirmək ABŞ-ın yeni və daha sərt sanksiyaları fonunda Moskva üçün indi xüsusi önəm daşıyır.

*****

İraq Kürdüstanı məsələsi sözsüz ki, Azərbaycan üçün də əhəmiyyətsiz məsələ deyil. Birinci ona görə ki, 1 nömrəli müttəfiqimiz, qardaş Türkiyə bu referendumda qarşıdır, çünki kürd dövlətinin yaranmasını öz suverenliyi və ərazi bütövlüyünə ciddi təhdid hesab edir. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan bugünlərdə etdiyi çıxışların birində bir daha Türkiyə sərhədində müstəqil kürd dövlətinin yaradılmasına sakit baxmayacağına bəyan edib.

İkinci o səbəbə ki, Azərbaycanın strateji tərəfdaşı İsrail isə tam əksinə, bölgədə

kürd dövlətinin açıq tərəfdarı kimi çıxış edir. Bəzi iddialara görə, yəhudi dövləti bununla mühüm bir bölgədə manevr imkanlarını artırma biləcəyinə və Türkiyəyə qarşı müəyyən çəkirdirici rıçaq qazanmağa ümid edir.

Demək, Bakı üçün də seçim anlamında gerisayımın başladığını söyləmək olar. İstisna deyil ki, prezident Ərdoğanın qarşıdakı Bakı səfəri zamanı, ikitərəfli Yüksək Təhlükəsizlik Şurasının toplantısında bu mövzu da diqqət mərkəzində olsun. Ankarada bu məsələdə Bakının konkret mövqeyini dəqiqləşdirə bilər və yaqın ki, dəqiqləşdirəcək də.

Azərbaycanın mövqeyi isə yaqın ki, qardaş ölkəninkindən fərqlənməyəcək. Söhbət təkəcə Qarabağ məsələsində Türkiyənin tutduğu ədalətli mövqedən, işğalçı Ermənistanı izolyasiyada saxlamaqdan getmir (Yeri gəlmişkən, Dağlıq Qarabağla bağlı rəsmi Ankaranın mövqeyi dəyişməz qalır: Bakının razı olmadığı həll modelini Ankarada qəbul etməyəcək). Söhbət həm də ondan gedir ki, ümumiyyətlə, qardaş ölkə harda, Azərbaycan da orda olmalıdır. Azərbaycanın Türkiyəni, Türkiyəmizin də Azərbaycanı incidəcək lüksü yox!

Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyanın Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə avqustun 23-də axşam saatlarında keçirdiyi görüşün detalları çox güman ki, ictimaiyyət üçün qapalı qalacaq. Ermənistan prezidentinin mətbuat xidməti xəbər yaymışdı ki, görüşdə ikitərəfli əməkdaşlığın əsas məsələlərindən, siyasi, iqtisadi, humanitar, mədəniyyət sahəsindəki əməkdaşlıqdan və digər məsələlərdən bəhs olunacaq.

Eyni zamanda Putin-Sərkisyan görüşündə Avrasiya İqtisadi Birliyi və KTMT çərçivəsində əməkdaşlıq məsələlərinin müzakirə ediləcəyi də anons edilmişdi. Həmçinin tərəflərin regional məsələlər, o cümlədən Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsi yolları ətrafında da fikir mübadiləsi aparacağı vurğulanmışdı. Ancaq şübhəsiz ki, S.Sərkisyan onu daha çox narahat edən məsələlərə bağlı Rusiya prezidentindən dəstək istəyəcək.

Son zamanlar Ermənistanın NATO və Avropa Birliyi ilə əməkdaşlığı genişləndirməklə bağlı, hətta konkret addımlar atmağa hazırlaşması istiqamətində müzakirələr gedir. Təbii ki, bu proses Rusiyada da diqqətlə izlənilir və S.Sərkisyan buna görə Putinə izahat verməli olacaq. Əslində Sərkisyanın satqın olması Rusiya lideri üçün yenilik deyil. 2016-cı ilin aprel döyüşlərindən sonra Almaniyaya səfər edən Serjik alman kansler xanım Merkelə görüşdən sonra açıq şəkildə Rusiyadan şikayətlənmişdi, özünə yeni hamı axtarışında olduğunu nümayiş etdirmişdi. Həmçinin ötən il Ermənistan Rusiyaya qarşı etiraz aksiyalarının arxasında da S.Sərkisyan hakimiyyətinin dayandığını Moskvada yaxşı bilirlər. Belə bir vəziyyətdə S.Sərkisyanın 2018-ci ildə prezident kürsüsünü baş nazirliyə dəyişmək cəhdinin uğurla başa çatacağını demək çətin deyil. Bu arada Ermənistan səsələnən fikirlər də diqqət çəkir. Ermənistan Politoloqlar Şurasının sədri Amayak Ovanisyan Sərkisyanı Yeltsin nümunəsinə izləməyə və hakimiyyətdən getməyə çağırır (axar.az). "Mən xristianam və həqiqətən Sərkisyanı görə narahatam. Yeltsin nümunəsinə izləyərək hakimiyyətdən getməlidir. Bütün qəlbimlə istəyirəm ki, o, sülh və qan tökülmədən özünün hakimiyyət müddətini başa vursun", - Ovanisyan bildirir.

Erməni politoloq Serj Sərkisyanın aprelde hakimiyyətdən getməyəcəyi halda bunun ciddi fəsadlarının olacağını açıqlayıb: "Bu, cəmiyyətə siqnaldir. Əgər erməni xalqı mövcud olmamaq fikrini qəbul edərsə, onda Sərkisyan qalacaq. Əgər erməni xalqı məşələrin yanmasını, Sevan (Göyçə) gölünün qurumasını istəyirsə, qoy qalsın Sərkisyan. Əgər erməni xalqı balinalar kimi intihar etmək üçün quruya çıxmağı seçirsə, qoy qalsın Sərkisyan. Sərkisyanın qalmasının qiymətini Moskvaya yaxşı bilir. Onlar hələ 3 sentyabrda razılaşmışdılar"

Belə bir şəraitdə tamamilə mümkündür ki, Sərkisyan Putin-dən əfv diləmək üçün Soçiyə gedib. Kreml şantaj etməyi çox yaxşı bacaran Ermənistan rəhbərliyi çox güman ki, bu dəfə də Rusiyadan nələrsə qopartmağın müqabilində Avropa Birliyi və NATO ilə əməkdaşlığı arxivə atsın.

Putin Sərkisyanı Soçiyə niyə çağırırdı - erməni prezident əfv diləməyə gedib, yoxsa...

... Soçi görüşünün keçirildiyi gün Naxçıvan səmasına SU-25 hücum təyyarələrinin qalxması düşməne və havadarına mesajdır; **politoloq:** "Sərkisyan Putinin nəsihətlərini dinləmək və onları yerinə yetirmək məcburiyyətindədir"

Bir məqamı da qeyd edək: Putinin Azərbaycan prezidenti ilə görüşü də Soçidə baş tutmuşdu və bundan sonra Ermənistan cəmiyyətində ciddi narahatlıq baş qaldırılmışdı. Bundan sonra Bakı ilə Moskva arasında Qarabağla bağlı ciddi anlaşmanın əldə olunduğu haqda da iddialar səslənirdi. Müşahidəçilər istisna etməz ki, Sərkisyanın səfəri həm də ermənilər arasında ki təşvişin aradan qaldırılmasına xidmət edə bilər.

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Soçi şəhəri Rusiya prezidenti Vladimir Putin üçün Kremldən sonra ikinci iqamətgaha çevrilib: "Putin yay aylarını Soçidəki iqamətgahında keçirir. Görünür, bu yolla həm dincəlir, həm də işlərinə ara vermir. O, Soçidə müxtəlif ölkələrin prezidentlərini və baş nazirlərini də qəbul edərək, onlarla fikir mübadiləsi aparır. Putin avqustun 3-də iki belə qonağını qəbul etdi. Onlardan biri Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyan, digəri isə İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu oldu. Hər ikisi Putin üçün vacib həmsöhbət idi. Soçidə Netanyahu ilə Yaxın Şərqdəki son durum, İsrail hökumətinin

Suriyada baş verənlərə münasibəti müzakirə edildisə, Sərkisyanla iqtisadi və hərbi əlaqələr, o cümlədən Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli mövzusu müzakirə edildi". **Bu mənada E.Şahinoğlu hesab edir ki, Putinin Sərkisyanla görüşməsinə qeyri-adi heç nə yoxdur:** "Rusiya və Ermənistan strateji mütəfiqlərdir və deməli, bu iki ölkənin liderləri tez-tez görüşürlər. Sadəcə, bu görüşlərdə Rusiya ağa, Ermənistan isə nökrə rolunda çıxış edir. Sərkisyan Putinin nəsihətlərini dinləmək və onları yerinə yetirmək məcburiyyətindədir. Əks halda, ağa nökrəni cəzalandıracaq, necə ki, 1999-cu ildə Ermənistan parlamenti silahlıların hücumuna məruz qaldı, parlamentin sədri və baş nazir qətlə yetirildilər. Bunun bir daha təkrarlana biləcəyini anlayan Serj Sərkisyan Putini qıcıqlandıracaq addım atmaz. Doğrudur, son zamanlar belə fikirlər yayılır ki, guya Putin erməni həmkarına təsir edib Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonların boşaldılmasını sürətləndirəcək. Ancaq bunu illərdir eşidirik və ne Putin Sərkisyanı doğru yola gətirir, nə də vəziyyət ölü nöqtədən tərpənir. Tam əksinə, Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi son açıqla-

maları ilə Azərbaycanı hədəf alıb. Rusiya XİN Kremldən gələn təlimatın əksinə heç zaman Azərbaycan əleyhinə siyasət apara bilməzdi". **Politoloq qeyd etdi ki, Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov nə qədər ermənipərəst olsa da, Kremlin cızdığı çərçivədən kənara çıxa bilməz:** "Buna görə də hesab edirik ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı Rusiyadan olan gözləntilərimizi böyütməliyik. Bunun əvəzinə bəzən Azərbaycan ictimaiyyətinə yanlış mesajlar ötürülür, nə bilim "Kreml İrəvanı 5 rayonu boşaltmağa məcbur edəcək", "Kreml İrəvanı Qərb və NATO ilə əməkdaşlığına görə cəzalandıracaq" və s. Hər dəfə bu cür açıqlamalar səsləndirilir, ardı isə gəlir. Putin bir müddət əvvəl də azərbaycanlı həmkarı İlham Əliyevi də Soçidə qəbul etmişdi. Həmin görüşdən əvvəl də müəyyən optimist fikirlər irəli sürülürdü. Masa üzərində Qarabağla bağlı dəyişən bir şey yoxdur. Azərbaycan əvvəlkətək öz gücünə arxalanmalıdır. Mənə elə gəlir ki, rəsmi Bakının da Putin-Sərkisyan görüşündən əlavə bir gözləntisi yoxdur. Putinin erməni həmkarını cəzalandırma yacağını Bakı da bilir, sadəcə,

bəzi hakimiyyət nümayəndələri hələ də düşünürlər ki, Rusiya Qarabağ məsələsini Azərbaycanın xeyrinə həll edəcək".

Maraqlıdır ki, məhz Soçi görüşünün keçirildiyi gün Naxçıvanda Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun aviasiya hərbi hissəsinin SU-25 hücum təyyarələri təlim uçuşları həyata keçirib. MN-dən verilən məlumata görə, SU-25 hücum təyyarələrinə texniki baxış keçirildikdən sonra uçuşlara icazə verilib. Təyyarələr Naxçıvan səmasında uğurlu uçuşlar həyata keçirib. Modernizə edilmiş SU-25 hücum təyyarəsi döyüş meydanında, istənilən hava şəraitində, gecə-gündüz quru qoşunlarının bilavasitə dəstəklənməsi və müxtəlif obyektlərin məhv edilməsi üçün təyin edilib. SU-25 hücum təyyarəsi döyüşdə sağqalma və yüksəkmüdəfili sistemlərə malikdir. Əsas

arxayın olmalı və işğalçıya qarşı hərbi təzyiqləri artırmalıyıq. Bu mənada Naxçıvan da düşməne qarşı təcridən hərbi təzyiqlərimizin tərkib hissəsinə çevrilir".

Bu arada Türkiyənin iqtisadiyyat naziri Nihat Zeybekçinin Türkiyənin Avrasiya İqtisadi İttifaqı ilə gömrük sazişi bağlamaq niyyətində olması barədə açıqlaması da Ermənistanı ciddi narahatlıq doğurub. Güman olunur ki, Sərkisyan Putinlə həm də bu mövzunu müzakirə etmək üçün Soçiyə yollanıb. **Türkiyəli nazirin Azərbaycanı da birmənalı qarşılamayan bu açıqlamasına müxtəlif şərhlər verilir.** Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu deyib **«Trend»ə deyib ki, bəzən bu cür açıqlamalar ümumi siyasi nəbzə yoxlamaq üçün də verilir:** "Ermənistanın xarici siyasəti o qədər bərbad gündədir ki, rəsmi İrəvan hər hansı bir açıqlama olar-olmaz, onu dərhal öz işğalçı məqsədləri üçün, öz mənafeyi baxımından yozmağa çalışır və artıq özünü şərt qoyan tərəf kimi görməyə başlayır. Birincisi, Avrasiya İqtisadi İttifaqı elə bir birlikdir ki, orada bütün şərtləri dik-tə edən hegemon mərkəz var. Əgər sabah kiməsə Avrasiya İttifaqına qoşulacaqsa, bu zaman Ermənistanın rəyi belə soruşulmayacaq. İkincisi, Ermənistanın Türkiyəyə qarşı ərazi iddiası olduğu halda, qondarma "erməni soyqırımı" ilə Türkiyəni şantaj ediyi halda iki ölkə arasında sərhədlərin açılması və ya Ermənistanın hər hansı bir şərt qoyması mümkünsüzdür. Çünki ən yaxın siyasi tariximizin təcrübəsi onu göstərir ki, belə hallarla spekulasiya etmək bir yerə qədərdir, ondan sonra mümkün olmur". **Millət vəkili bildirib ki, 2009-cu ildə də "sülh protokolları" məsələsi, Türkiyə-Ermənistan sərhədlərinin açılması məsələsi ortaya atılmışdı, amma göründüyü kimi, baş tutmadı:** "Mən xüsusilə qeyd etmək istəyirəm ki, Azərbaycan və Türkiyə münasibətləri "bir millət, iki dövlət" fəlsəfəsinə söykənir və Azərbaycan və Türkiyənin strateji maraqları son dərəcə üst-üstə düşür. Ona görə də istər hər hansı regional təşkilatlarla münasibətlərdə, istərsə də beynəlxalq təşkilatlarla münasibətlərdə Türkiyə ilə Azərbaycan öz fəaliyyətlərini koordinasiya edərək, hər iki dövlətin maraqlarını nöqtəyi-nəzərdən çıxış edərək qərarlar qəbul edirlər. Düşünürəm ki, əgər gələcəkdə Türkiyənin Avrasiya İqtisadi İttifaqı ilə gömrük sazişi bağlanması kimi bir məsələ həqiqətən də siyasi gündəmi məşğul edən ciddi bir məsələ kimi qoyulacaqsa, onda tarixi strateji mütəfiq olan iki qardaş ölkə mütləq bunu müzakirə edəcək və ortaq maraqlardan çıxış edəcək. Ona görə də Ermənistanın indiki bəyanatı siyasi manipulyasiyadan başqa bir şey deyil, yalnız və yalnız ermənilərin özlərinə təsəlli vermələri üçündür".

Fakt budur ki, Ermənistan ağır durumda olmasına rəğmən Türkiyə ilə münasibətlərdə yumşalmanın olmasını istəmir. Səbəb bellidir, hədəfdə Türkiyə torpaqlarıdır və erməni diasporu ac-yalavac xalqın başını ancaq belə xülyalarla qata bilər. Ona görə də türk dövlətləri ilə normal münasibət yaratmaq onlara heç cür sərf etmir. Heç Ermənistanı ağılıq edən qüvvələrə də...

Hər bir işçinin məzuniyyət hüququ var və əksər işçilər bu hüququndan məhz yay mövsümündə istifadə edir. Səbəb isə yayda istirahət imkanlarının geniş olması və işləməyin çətinliyidir. Lakin bəzi müəssisələr qazanclarını itirməmək üçün işçiləri məzuniyyət hüququndan məhrum etməyə belə əl atırlar. Əksər hallarda isə məzuniyyət müddətini qısaltırlar. İşçilərin əmək hüquqlarını bilməməsi isə sonda bu hüquq pozuntularının daha da ayaq açmasına səbəb olur. Bəs görəsən, hər bir vətəndaşın konstitusion hüququ olan məzuniyyət hüququ necə tənzimlənir? İşçilərin il ərzində neçə gün məzuniyyət götürmək hüququ var?

Bu sualları cavablandıran Əmək Hüquqları Müdafiə Liqasının Sahib Məmmədov "Yeni Müsavat" a açıqlamasında vurğuladı ki, məzuniyyət hüququunu həyata keçirmək üçün ilk növbədə əmək müqaviləsi olmalıdır: "Elektron sistemdə qeydiyyatdan keçərək işçinin imtiyazlarına və vəzifəsinə uyğun olaraq əmək məzuniyyətinin günləri orada qeyd olunur. Şəxs fəhlə işləyirsə, ona konstitusiyaya ilə 21 gün məzuniyyət verilməlidir. Stajından asılı olaraq o müddətlər deyisə, əlavə məzuniyyət hüququ yarana bilər. Məsələn, 5 ildən 10 ilədək 2 gün, on ildən 15 ilədək 4 gün, 15 ildən yuxarı staja görə 6 gün əlavə məzuniyyət

hüququ yaranır. Kimsə hər hansı müəssisədə 15 ildən artıq bir müddətdə fəhlə işləyirsə, deməli, o, 21+6 gün ödənişli məzuniyyət almalıdır".

S.Məmmədov vurğuladı ki, əgər işçi xüsusilə ağır peşədə işləyirsə, yeraltı işlərdə çalışırsa, ona görə də əlavə məzuniyyət hüququ var: "Həmçinin körpə uşaqlara baxmağa görə də qadınlara əlavə 5 gün məzuniyyət hüququ verilir. Əlavə məzuniyyət 3 səbəbə görə verilir: Ağır və çətin şəraitdə işləməyə görə, uşağa baxmağa görə və staja görə. Məzuniyyət dövründə əmək haqqı ödənişi orta aylıq əmək haqqını xüsusi düsturla bölüb toplayıb hesablamaya görə ödənilir. İri müəssisə-

Qanunda işçilərin məzuniyyət müddəti nə qədərdir?

Əgər işçi xüsusilə ağır peşədə işləyirsə, yeraltı işlərdə çalışırsa, əlavə məzuniyyət hüququ var

lərdə işçilər qrafik əsasında məzuniyyətə buraxılır. Həmkarlar İttifaqı varsa, bu qurum tərəfindən razılaşıdırılır".

Ekspertin sözlərinə görə, pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olanlara standart olaraq 56 gün məzuniyyət hüququ verilir: "Bu da məktəblilərin yay tətilinə buraxılması ilə baş verir. Əlilliyi olan şəxslərə iki qat məzuniyyət hüququ nəzərdə tutulur, yəni 42 gün və əlavə günlər də hesablanır. Milli qəhrəmanların, vətən qarşısında xüsusi xidmətləri olanların da əlavə məzuniyyət hüququ var. Bütün bunlar da işəgötürən tərəfindən ödəniləcəyi üçün onlar belə şəxsləri işə götürümlər. Məzuniyyət hüququnun pozul-

ması yalnız əmək müqaviləsi olduğu zaman mümkündür. Əmək müqaviləsinin olduğu yerdə pozuntu olarsa, əmək müfəttişliyinə, məhkəməyə müraciət etmək mümkündür".

Qeyd edək ki, qanunvericilik bütün işçilərə onların iş yeri və orta aylıq əmək haqları saxlanılmaqla illik məzuniyyətlər verilməsini nəzərdə tutur. Əmək məzuniyyəti-işçinin normal istirahəti, əmək qabiliyyətinin bərpası, sağlamlığının mühafizəsi üçün işdən ayrılmaqla öz mülahizəsi ilə istifadə etdiyi istirahət vaxtıdır və Əmək Məcəlləsində nəzərdə tutulan müddətdən az olmayaraq verilməlidir. İşçilərə ödənişli əsasla məzuniyyətin minimum

müddəti 21 təqvim günündən az olmamalıdır. Qanuna əsasən, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalında çalışan işçilərə, dövlət qulluqçularına, tədris müəssisəsində pedaqoji iş aparmayan rəhbər işçilərə, tədris müəssisələrinin metodistlərinə, emalatxana rəhbərlərinə, laborantlara, kitabxanachılara, dayələrə, bədii rəhbərlərə, elmi dərəcəsi olmayan elmi işçilərə, həkimlərə, orta tibb işçilərinə, əczaçılara ödənişli əsasla məzuniyyət 30 təqvim günü müddətində verilməlidir. Pedaqoji və elmi fəaliyyətlə məşğul olan işçilərin əmək məzuniyyətlərinin müddəti 56 təqvim günü müddətində verilir. Əlilliyin qrupundan, səbəbin-

dən və müddətindən asılı olmayaraq, işləyən əlillərə əmək məzuniyyəti azı 42 təqvim günüdür.

Əmək Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş məzuniyyət hüququ və ondan istifadə qaydaları işəgötürən tərəfindən məhdudlaşdırıla bilməz. Qanunvericilik əmək şəraitinə və əmək funksiyasının xüsusiyyətlərinə görə əlavə məzuniyyətlər də müəyyən edib. Yeraltı işlərdə çalışan, əmək şəraiti zərərli və ağır, habelə, əmək funksiyası yüksək həssaslıq, həyəcan, zehni və fiziki gərginliklə bağlı olan işçilərə əməyin şəraitinə və əmək funksiyasının xüsusiyyətlərinə görə əlavə məzuniyyətlər verilir. Bu müddət 6 gündən az olmamalıdır.

Qanunvericilik anaların istirahət hüququnun təmin edilməsi üçün üstünlüklər verir. Belə ki, əsas və əlavə məzuniyyətlərin müddətindən asılı olmayaraq, 14 yaşınadək iki uşağı olan qadınlara 2 təqvim günü, bu yaşda üç və daha çox uşağı olan, həmçinin 16 yaşınadək əlil uşağı olan qadınlara isə 5 təqvim günü müddətində əlavə məzuniyyət verilir. Uşaqların təkbaşına böyükdən atalarının, həmçinin uşaqları övladlığa götürmüş şəxslərin də əlavə məzuniyyət hüququ var.

□ N.LİFTİYEVA

Dolları sentyabrda nə gözləyir?

"Neft 40 dollardan aşağı düşərsə, o zaman qorxusu var" - ekspert

Mərkəzi Bank dollar-manat münasibətlərindəki sabitliyi qorumaqda davam edir. Hazırda manatın rəsmi məzənnəsi 1 dollar qarşısında 1.7008 AZN təşkil edir. Banklarda isə dolların alış 1.6900 AZN, satışı 1.7030 AZN-dir.

İqtisadçılar isə vurğulayırlar ki, sentyabr ayı yaxınlaşdıqca, bazarda dollara tələbatın artması qaçılmazdır. Bu da manatın məzənnəsinə təsirsiz ötürməyəcək. Sentyabr ayında dolların məzənnəsinin necə dəyişəcəyinə gəlincə, ekspertlər bunun Mərkəzi Bankın qərarından asılı olduğunu bildirirlər.

İqtisadçı ekspert Pərviz Heydərov "Yeni Müsavat" a açıqlamasında bildirdi ki, artıq xeyli müddətdir ölkənin valyuta bazarında sabitlik hökm sürür: "Dəqiq desək, vəziyyət ilin ilk ayından sonra belədir. Xatırladım ki, cari ilin əvvəlində manat ABŞ valyuta-

sına nəzərən bir ara 1.92 AZN-dək ucuzlaşmışdı. Bu, fevralın əvvəlləri idi. Ondan sonra manat bahalaşmağa başladı və 1.70 AZN-də dayandı. Ölkəmizdə manatın ABŞ dollarına nəzərən məzənnəsinin artıq xeyli müddətdir bu cür sabit qalmasında bir

sıra daxili və xarici faktorların rolu vardır. Əvvəla, hökumətin apardığı müvafiq siyasətin, yəni sət pul-kredit siyasəti yeridilməsinin, dövrüyyədəndən nağd pul kütləsinin "çəkilməsinin", kənara valyuta axınının qarşısının alınmasının, idxalın məhdudlaşdırılmasının, o

cümlədən Neft Fondundan Mərkəzi Banka makroiqtisadi sabitlik naminə məlum transfertin buna çox böyük təsiri oldu".

İqtisadçının fikrincə, ikinci səbəb bu il xarici ticarət saldosunun və tədiyyə balansındakı vəziyyətin keçən ildəkindən

fərqli olaraq müsbətə doğru dəyişməsidir: "Və ən nəhayət, üçüncüsü, ABŞ dolları dünya üzrə də bu il çox möhkəmlənməyib. Yeni FES tərəfindən iki dəfə faiz dərəcəsinin artırılması saxlamayaraq, Amerika valyutası cari il ərzində çox da bahalaşmayıb. Bunda neftin dünya bazar qiymətlərinin sabit qalması da mühüm rol oynamışdır. Düşünürəm ki, payızda vəziyyət ciddi şəkildə dəyişsin. Bu ilin sonunadək də ABŞ milli valyutası dünyanı heç bir valyutasına qarşı ciddi şəkildə bahalaşmayacaq. İlin sonunadək tədiyyə və xarici ticarət balansımızda da mənfiiyyət doğru heç bir dəyişiklik gözləmirəm. O ki qaldı hökumətin valyuta bazarında mövcud sabitliyi qoruyub saxlamaq məqsədilə apardığı müvafiq siyasətə, bu da davam etdiriləcək. Ümumiyyətlə, növbəti ilədək valyuta bazarında mövcud stabililiyə mənfii təsir edəcək, onu ciddi şəkildə pozacaq hər hansı bir amilin ortaya çıxacağını proqnozlaşdırmıram. Həmişə demişəm, indi də deyirəm, neft 40 dollardan aşağı düşərsə, o zaman qorxusu var. Yoxsa sentyabrda dərslər başladı və

ya yeni iş mövsümü start götürdü və sair kimi səbəblər valyuta bazarına ciddi şəkildə təsir göstərə bilməz.

Yeri gəlmişkən, bəziləri deyirlər ki, bu il ölkəyə çoxlu sayda ərəb turistlər gəlib və gəlir deyir, manatımız hələ ki möhkəmdir. Bu da yanlış fikirdir. Turistlərin burada xərclədikləri pullar manat-dollar münasibətlərinə az təsirə malikdir. Əksinə, bu, inflyasiya yaradır. Manatın dəyəri neftin dəyərinə bağlıdır. Təsəvvürə gətirəndən ibarətdir ki, yaxşı ki, birbaşa olaraq bağlı deyil...

Ümumən payızda dollara tələbatın artması gözləniləndir. Buna görə də məzənnənin bahalaşmasını da gözləmək məntiqlidir. Lakin bizdə məzənnəni bazar deyil, Mərkəzi Bankın inzibati mülahizəsi müəyyən etdiyi üçün qısamüddətli proqnoz vermək çətindir. Qısa müddət ərzində manat kütləsinin sıxmaq və Neft Fondunun vəsaitləri hesabına məzənnəni saxlamaq yəne də mümkündür. Yəqin ki hələlik belə də olacaq. Amma uzunmüddətli perspektivdə, yeni təxmini bir il ərzində dolların bahalaşma ehtimalı çox yüksəkdir".

□ NƏRGİZ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münafişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan sentyabrın 1-ci on günlüyündə Azərbaycana gələcək. Qardaş ölkə başçısının Bakıda keçirəcəyi yüksək səviyyəli görüşlərdə Dağlıq Qarabağ məsələsinin də müzakirəsi gözlənilir. Böyük ehtimalla, tərəflər Güney Qafqazın ən uzun münafişəsi ilə bağlı bir daha "saat əqrəblərini" tutuşduracaq, konfliktlə bağlı vahid mövqə ortaya qoyacaqlar.

Bu mövqə sülh danışıqlarının xeyli müddətdir dalanda olduğu və müharibə riskinin artdığı dövrdə xüsusi önəm daşıyır və ilk növbədə işğalçı Ermənistan üçün soyuq düş təsiri yarada bilər - hansı ki, son vaxtlar danışıqların bərpası üçün ən absurd şərtlər, təxribatçı mövqə sərgiləməkdədir.

"Güclü Türkiyə Qarabağ nizamlanması üçün əsas qarantlardan biridir". Bunu iki gün öncə Bakıdakı beynəlxalq təd-

bir çərçivəsində qardaş ölkənin sabiq xarici işlər naziri Hikmət Çətin "Vestnik kavkaza" deyib. Bu, gerçəkdən də belədir və erməniləri ən çox narahat edən amillərdəndir. Öncəliklə də o səbəbə ki, Türkiyənin güclənməsi Azərbaycanın da güclənməsi deməkdir, o cümlədən Dağlıq Qarabağ məsələsində.

Ankara, üstəlik, Rusiya ilə Ermənistanın əsas siyasi-hərbi müttəfiqi ilə axır vaxtlar yaxın-

Naxçıvanda "SU-25"lərin təlim uçuşları keçirildi

Naxçıvanda Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun aviasiya hərbi hissəsinin "SU-25" hücum təyyarələri təlim uçuşları həyata keçirib. Müdafiə Nazirliyindən məlumatlara görə, SU-25 hücum təyyarələrinə texniki baxış keçirildikdən sonra uçuşlara icazə verilib.

Təyyarələr Naxçıvan səmasında uğurlu uçuşlar həyata keçirib. Modernizə edilmiş "SU-25" hücum təyyarəsi döyüş meydanında, istənilən hava şəraitində, gecə-gündüz quru qoşunlarının bilavasitə dəstəklənməsi və müxtəlif obyektlərin məhv edilməsi üçün təyin edilib.

"SU-25" hücum təyyarəsi döyüşdə sağqalma və yüksək müdafiəli sistemlərə malikdir. Əsas diqqət pilot kabinəsinin və yənaq sistemlərinin təhlükəsizliyinə yönəldilib. Modernizə edilmiş "SU-25" hücum təyyarəsinin güclü döyüş kompleksinə müxtəlif toplar, aviabombalar, "Hava-yer" idarəolunmayan, "Hava-hava" idarəolunan raketlər daxildir. Ümumilikdə təyyarəyə 32 növ silah quraşdırıla bilər.

"Təlim uçuşlarının müvəffəqiyyətlə aparılması bir daha göstərdi ki, Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun digər birləşmə, hissə və bölmələri kimi aviasiya eskadriyası da istənilən döyüş tapşırığını uğurla və qətiyyətlə yerinə yetirməyə hazırdır", - deyər məlumatda bildirilir.

Uçuşları uğurla başa vuran heyətlərə komandanlıq tərəfindən təşəkkür elan edilib.

Qarabağ

Qarabağ üçün iki gözlənti - Bakı və Soçi görüşləri

Ərdoğanın Azərbaycan səfəri nizamlaşdırma prosesinə özünəməxsus dinamika gətirə bilər; rusiyalı analitik:

"Ermənistandakı iqtisadi gərginlik Kremlə sərf edir, çünki..."

laşma içindədir ki, bu da İrəvanı xeyli rahatsız edir. Çünki Rusiya və Türkiyənin günün birində Qarabağ məsələsində ermənilərin əsas istəyi nəzərə alınmadan anlaşma əldə ediləcəyindən narahatdır. Ərdoğanın qarşıdakı Bakı səfəri bu xüsusda - problemin Moskva-Ankara-Bakı formatı çərçivəsində mümkün həll perspektivinə də işıq sala, bütövlükdə dinc nizamlaşdırma prosesinə özünəməxsus dinamika gətirə bilər.

Xatırladaq ki, Türkiyə hakimiyyəti "Qarabağ məsələsində Azərbaycanın razı olmağa çağırması Türkiyəyə də qəbul etməyəcək" mövqeyindən çıxış edir ki, bu da ölkəmizi strateji baxımdan qane edir. Lakin həll olunmamış Dağlıq Qarabağ ixtilafı iki qardaş ölkənin daha sıx hərbi əməkdaşlığını da zəruri edir. Bu mənada Ermənistanla qarşı çəkintirici faktor kimi, Naxçıvanda Türkiyə hərbi bazalarının yerləşdirilməsinin də zamanı çatıb. Ümid edək ki, Ərdoğanın Bakı səfəri çərçivəsində bu mühüm mövzu da diqqət mərkəzində olacaq.

*****

Bu arada işğalçı ölkənin Rusiyaya qıclıqlandıracaq addımları davam edir. Söhbət Qərbe (ABŞ-a, Avropa Birliyi və NATO-ya) reveranslardan gəlir. Hərçənd bir sıra ekspertlər Ermənistanın Rusiyadan qopmasının asan olmayacağı, hətta mümkünsüz olduğu qənaətinə gəlirlər.

"Həm Gürcüstan, həm də Rumıniyadakı təlimlərdə iştirak edən Ermənistan gələcəkdə NATO-ya üzv olmaq haqda da

müzakirələr aparır". Bu sözləri axar.az-a açıqlamasında deputat Asim Mollazadə deyib. O bildirib ki, Ermənistan müstəqil dövlət olaraq heç bir addım ata bilmir.

"Ermənistan müstəqil dövlət deyil. Avropa Birliyi və NATO ilə əlaqələri kifayət qədər gərgindir. O, bu gərginliyi aradan qaldırmaq üçün müəyyən addımlar atır. Bu səbəbdən də Ermənistan Avropa Birliyi və NATO-dan istifadə etməklə Rusiyaya əvəz etməyə çalışır. Buna görə də həm Gürcüstan, həm də Rumıniyadakı təlimlərdə iştirak edən Ermənistan gələcəkdə NATO-ya üzv olmaq haqda da müzakirələr aparır. Ermənistan Avropa Birliyi ilə "Şərq tərəfdaşlığı" proqramı çərçivəsində əməkdaşlıq gündəmə gəlib, həm hakimiyyət, həm də müxalifət təmsilçiləri yeni variantda "Şərq tərəfdaşlığı" sazişini imzalamağın vacibliyini vurğulayırlar. Son dövrlərdə onların Qərbe meyillənməsinin şahidi oluruq" - Mollazadə deyib.

Onun sözlərinə görə, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) üzvü olan Ermənistan Rusiyaya xüsusi qıclıqlandırma bu təlimlərdə nümayişkarane şəkildə iştirak edib: "Erməni mətbuatı açıq şəkildə NATO təlimlərində iştirakın Rusiyanın təsirindən çıxmaq üçün lazım olduğunu yazır. Fikrimcə, Ermənistanın Rusiyaya qarşı siyasəti həmişəki kimi qalır. Sadəcə, bu onun həmişə oynadığı oyunların tərkib hissəsidir. Bununla Ermənistan Rusiyanın təsirini öz üzərindən götürmək istəyir. Ermənistanın Rusiyanın təsirindən çıxması üçün onillər lazımdır, çünki onların belə bir

müstəqil addım atmağa gücü yoxdur".

Qeyd edək ki, rusiyalı politoloq Sergey Markov Ermənistanın artıq Ukraynanın yolu ilə getdiyini və hər hansı Maydan tipli hadisələrin erməni hakimiyyətinə Qərbe üz tutmağa əsas yarada biləcəyini demişdi.

*****

İşğalçı ölkənin Rusiyadan aralanmasına gerçəkdən də böyük zaman lazımdır. Söhbət heç iqtisadi-energetik asılılıqdan, Ermənistanın Türkiyə və İranla sərhədlərinin rus hərbiçiləri tərəfindən (FSB-FTX) qorunmasından da getmir. Söhbət ən əvvəl Qarabağ probleminə gedir. Bu problemin qalması kifayətdir ki, İrəvan Moskvadan bərk-bərk yapışsın. Çünki Rusiya Dağlıq Qarabağ konfliktinin əsas sponsoru, memarları və bu məsələ vasitəsilə ermənilərə çox böyük pislik edə bilər.

Üstəlik də, Rusiya hərbi cəhətdə Ermənistanın içindədir. Rus hərbi bazaları isə bir ölkənin ərazisindən elə-belə, sakitcə, problemsiz çıxıb getmir. Odu ki, Ermənistan hələ uzun müddət öz ağasından möhkəm yapışmaq zorundadır. Başqa, yan səbəblər də var. Onlardan birini təqdim edirik.

"Bu gün xüsusilə Azərbaycanda çox az adam bu faktı qeyd etmək istəyir ki, Rusiya heç də "xristian həmrəyliyi" səbəbindən Ermənistanı dəstəkləmir. Bunun tamamilə ayrı, konkret iqtisadi, "kasad" səbəbləri var". Belə bir fikir rusiyalı tanınmış tarixçi alim və analitik Oleq Kuznetsova məxsusdur.

Politoloq iki ölkə münasibətindəki maraqlı bir məqə-

ma toxunub. Onun sözlərinə görə, Rusiyanın iqtisadiyyatını inkişaf etdirmək, ölkədəki qara işləri görmək, məsələn, şəhər küçələrindəki zibil yığılmasını təmin etmək üçün ucuz işçi kütləsinə böyük ehtiyacı var: "Moskva küçələrində asfalt və daş plitələr qoymaq üçün müəyyən əmək verdişləri Cənubi Qafqazda ermənilərdə, Mərkəzi Asiyada müəyyən qədər özbəklərdə var. Ucuz işçi qüvvəsi ilə bu işə sərf olunacaq pulu yarıya qədər azaltmaq və ya mənimsəmək mümkündür. Buna görə də Ermənistanın iqtisadi gərginlik Rusiyaya sərf edir. Çünki bunun sayəsində Rusiyaya minlərlə ucuz erməni işçi qüvvəsi gəlir. Rusiyada bu insanlar tam qul kimi yaşayırlar. Çünki Rusiya və Ermənistan xüsusi xidmət orqanları tərəfindən nəzarətdə saxlanılırlar".

Tarixçi-alim hesab edir ki, bu ucuz işçi kütləsi Ermənistan hakimiyyəti ilə qarşılıqlı razılaşmanın bəhrəsidir: «Ermənistanı bu bataqlıqda saxlamaq və bundan öz iqtisadi-siyasi maraqları üçün istifadə etmək! Serj Sərkisyanın "Qarabağ klani" hakimiyyətdə olduqca, bu, belə də davam edəcək. Buna görə də hələ ki Ermənistanın Rusiyanın "tərkibindən ayrılması" haqda danışıq təzdir".

*****

Şübhə yox ki, bu və başqa sərt həqiqətləri, eləcə də Qarabağ gerçəyini dünən Soçiə prezident Vladimir Putin öz vəsali Serj Sərkisyanın diqqətinə bir daha çatdırıb. Qalır, Soçi və Bakı görüşlərinin Qarabağ nizamlaşdırmasına real təsirini gözləmək.

Nigeriyada fəaliyyət göstərən Boko Haram terror təşkilatı bu il 83 uşağı canlı bomba kimi istifadə edib. BBC-nin məlumatına görə, bu barədə BMT Uşaqlara Yardım Fondunun (UNICEF) açıqlamasında qeyd olunub. Bu rəqəm 2016-cı ildəki rəqəmdən dörd dəfədən çoxdur.

Qurbanların 55-i 15 yaşında qızlar olub, hətta bir qızın qucağındakı körpəyə də bomba bağlanıb. BMT həmçinin Nigeriyanın şimal-şərqində 2014-cü ildən etibarən 127 uşağın canlı bomba kimi istifadə edildiyini açıqlayıb. Boko Haram təşkilatı bundan əvvəl məktəbli qızları qaçıb, oğlanları isə hərbi xidmətə məcbur edib.

Ancaq dünyada uşaqlar terrorçu kimi istismar edən yalnız Boko Haram deyil. Daha əvvəl də terrorçu uşaqlara rast gəlinə də, azyaşlılardan terror aktlarında ən çox istifadə edən, hətta uşaqlardan ibarət terror dəstələri yaradan İŞİD oldu.

İlk dəfə 2015-ci ildə Türkiyənin Qaziantep vilayətində terror aktının İŞİD-in göndərdiyi yeniyyətə tərəfindən törədildiyi məlum olduqdan sonra uşaq terrorçular mövzusu tez-tez gündəmə gəlməyə başladı. Daha sonra isə 10 yaşlarında yeniyyətənin 2 nəfəri edam etməsi görüntüləri internetdə yayıldı. Təkcə 2015-ci ildə İŞİD tərəfindən 89 uşağın terror törətdiyi məlum oldu. Bu uşaqların yarısından çoxu 12-16 yaş arasında idi.

Daha sonra isə ABŞ-ın terrorla mübarizə mərkəzi Ləcədə Suriya insan haqları təşkilatları İŞİD üzvü uşaqların terrora alət edilməsi ilə bağlı araşdırmalar

Müharibələrin ən böyük qurbanları - uşaqlar

Dünyada 300 mindən çox uşaq aktiv hərbi əməliyyatlara qatılır, İŞİD-in təlim düşərgələrində minlərlə uşaq təlim alaraq terrorçu kimi yetişdirilir

apardı. O zaman məlum oldu ki, İraq və Suriyada İŞİD-in uşaqlara hərbi və terror təlimləri keçən mərkəzləri var. "Xilafətin kiçik aslanları" adlı qrupda təkcə 2015-ci ildə 1500-dən artıq uşağın təlim gördüyü haqda məlumat verilmişdi.

Bugünlərdə BBC xəbər xəbəri İŞİD-in uşaq terrorçuları haqqında bir neçə ay davam edən araşdırma yayımlayıb.

Araşdırmada İŞİD üzvü olan yeniyyətənin həyatları, başlarına gələnlər, o cümlədən uşaqlara verilən təlim haqda məlumatlar yer alır. BBC araşdırmasından məlum olur ki, İŞİD uşaqların yetişdirilməsi proqramına 2014-cü ildə Raqqa şəhərini ələ keçirdikdən başladı. BBC yazır ki, İŞİD "Hitlerin etdiyi kimi uşaq yaşlarından tərəfdar yetişdirmə proqramı" həyata keçirib.

İŞİD-dən qaçaraq hazırda Avropa ölkələrindən birində yaşayan yeniyyətə BBC müxbirinə deyib ki, uşaqlar üçün terror təlimi və ya hərbi təlim minimum 15 gün olub. Amma bəzi uşaqlar üçün daha uzun zaman davam edirmiş. Təlimlər çox sıx şəkildə həyata keçirilib, səhər saat 4-də dua ilə başlayır, daha sonra fiziki təlim, döyüş təlimi və şəriət dərsləri keçilib. Uşaqların hərbi təlim zamanı yanan təkər şinləri, tikanlı məftillərin altı ilə sürüdükləri, başları üzərindən güllə atıldığı qeyd olunur.

Mutassim adlı yeniyyətə 16 yaş olmamış İŞİD sıralarına qatılıb. Onun dediyinə görə, uşaq İŞİD-çilərin 70 faizinin ailələri ilə problemləri olub, bir çoxu ailələrindən qaçaraq qruplaşmaya qoşulublar.

Ən maraqlısı odur ki, İŞİD-in təhsil proqramı özü də terror və savaşa hesablanıb. Məlumatla görə, terror təşkilatı

Suriyanın Raqqa şəhərini ələ keçirdikdən sonra digər sahələrdə olduğu kimi, təhsildə də öz qanunlarını qoyur. İŞİD-in "təhsil nazirliyi" Suriya Təhsil Nazirliyinin orta məktəblərdə tədris etdiyi musiqi, vətəndaşlıq dərsləri, tarix, idman və Suriya dövlətinin İslam təhsili dərslərini proqramdan çıxarıb. Bu dərslərin əvəzinə "cihad doktrinası" və "Şəriət" dərsləri keçilməyə başlayıb. Bundan başqa, Suriya Təhsil Nazirliyinin kitablarının təhsildə istifadəsi qadağan edilib. Bunun əvəzinə 2015-2016-cı dərslərinin başlanğıcında İŞİD-in öz "dərsləkləri" çap olunub. İŞİD-in tədris proqramında uşaqlar 5 yaşından orta təhsilə başlamalı, 15 yaşında isə bitirməlidir. Orta təhsildə 12 fənn tədris olunur. Onların arasında "cihad" dərsləri də vardır.

Qeyd edək ki, uşaqların

hərbi xidmətə, müharibəyə cəlb olunmasının tarixi çox qədimlərə gedir. Bütün müharibələrdə, ən sonda savaşa azyaşlılar da cəlb olunub. Bu gün dünyanın 87-dən çox ölkəsində 1 milyondan çox uşaq hərbiyə cəlb olunub. Bunlardan 300 min nəfəri 41 ölkədə aktiv şəkildə hərbi əməliyyatlara qatılır. Ötən əsrdə Latin Amerikası, Balkan ölkələrində, Uzaq Şərqdə, Afrikada, Yaxın Şərqdə savaşlarda uşaqları görmək adi haldır. Bunların bir qismini qızlar təşkil edir. Boko Haramın terror olaylarına cəlb etdiyi uşaqların 75 faizini qızlar təşkil edir.

Bundan başqa, Türkiyədə, Suriyada fəaliyyət göstərən PKK, YPG, YPJ (YPG-nin qadın briqadası - K.R.) kimi kürd silahlı dəstələrində uşaqlar kütləvi şəkildə silahlı təlimlərə cəlb olunur. PKK və YPG-nin həyata keçirdiyi bir çox terror aktlarının icraçıları məhz yeniyyətə və uşaqlar olub. Təkcə 2012-ci ildə Türkiyədə 900-dən çox valideyn uşağının PKK tərəfindən "qaçırılması" şikayəti ilə hökumət orqanlarına müraciət edib. Bu uşaqların bir çoxu təbliğət təsiri altında könüllü olaraq dağlara qaçaraq silahlı terror dəstələrinə qoşulub.

Müharibənin olduğu bütün zamanlarda uşaqlar istismar olunub. Hitler Almaniyası, SSRİ, hətta Kəfəz müharibəsi zamanı ABŞ belə azyaşlıları hərbi xidmətə cəlb edib. Bunun bir çox səbəbləri olsa da, yeniyyətənin tez təsir altına düşmələri, təbliğatın onlarda daha tez təsir yaratması, uşaq olmaları və nəhayət, zəiflikləri onları digər sahələrdə olduğu kimi, müharibələrdə də əsas qurbanlara çevirir.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU**

Ankara-Berlin gərginliyinin 5 səbəbi, biri də Ərdoğan..

Elçin Mirzəbəyli: "Merkelin Ərdoğanla qarşı apardığı kampaniyanın əsasında duran amillərdən biri də seçki təbliğatı ilə bağlıdır"

Türkiyə ilə Almaniya arasında son bir ildə artan xətlə davam edən gərginlik hələ ki bitmək bilmir. Almaniya ümumənliq növbəti açıqlama Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla gəlib.

Türkiyə prezidenti İordaniya səfərindən Ankaraya dönerkən, jurnalistlərin suallarına cavabında Ankaranın mövqeyini bir daha ifadə edib. Bununla o, həm də alman hökumətinə münasibətlərinin çözülməsinin mümkünlüyü mesajını verib. "Almaniya seçkilərdən sonra ya Türkiyə ilə yenidən gözəl işlər görmək yolunu axtarar, ya da 2019-cu ildə gözləyənlər", - deyər prezident bildirib.

"Report" "Haber7"yə istinadən xəbər verir ki, Türkiyə prezidenti Almaniya ilə ölkəsi arasındakı mövcud böhrana toxunaraq deyib: "Bu qədər hücum edirlərsə, deməli, yaxşı işlər görürük. Biz isə yaxşı işlər

görürük, yaxşı nəticələr də alaçağıq. Almaniya seçkilərə qədər bu şəkildə gedər. Seçkilərdən sonra ya Türkiyə ilə yenidən gözəl işlər görmək yolunu axtarar, ya da 2019-cu ildə gözləyənlər".

Xatırladaq ki, bu il sentyabrın 24-də Almaniya, 2019-cu ilin oktyabrında isə Türkiyədə parlament seçkiləri keçiriləcək.

Bir müddət əvvəl Türkiyənin Avropa İttifaqı üzvü naziri Ömər Çelik də Almaniya kansleri Angela Merkele cavabında sərt mesajlar vermişdi. Qeyd edək ki, Almaniya kansleri Angela Merkel Türkiyə ilə Avropa İttifaqının Gömrük Birliyi arasında razılaşmanın yenilənməyəcəyini

söyləyib. "Avropa İttifaqı adından bir dövlət təlimatı verməməlidir" deyən Çelik Merkelin bəyanatına münasibət bildirmişdi.

"Çox uğursuz açıqlamadır. Bunu xüsusən qeyd etmək lazımdır. Bu, Avropa İttifaqını zəiflətmək istəyənlərin verdiyi bəyanatdır. Türkiyənin İttifaqa üzv

dövlətlərlə problemi ola bilər. Ancaq bu problemlər Avropa İttifaqı səviyyəsinə çatdırılmamalıdır. Almaniya və Türkiyə arasındakı problem Avropa İttifaqına nüfuz etməsinə Avropa İttifaqı Komissiyası yol verməməlidir. Bu İttifaqın təməl prinsipinə təhqirdir. Gömrük Birliyi bizim birtərəfli istədiyimiz bir şey deyil. Bu, azad ticarətin artırılması ilə bağlı bir vəziyyətdir" - nazir vurğulamışdı.

Qeyd edək ki, Türkiyə və Almaniya arasında uzun onilliklər boyunca normal münasibətlər olub. Hətta 1-ci və 2-ci dünya müharibələrində əməkdaşlıq edən iki dövlətin arasında bu arada baş verənlər təəccüblə qarşılanırdı. Almaniya ilə Türkiyə arasında gərginliyin gerçək səbəbləri barədə fərqli təxminlər var.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli hesab edir ki, Türkiyə ilə Almaniya arasındakı münasibətlərin əsasında bir neçə amil dayanır: "Birincisi, Almaniyanın Türkiyədə həyata keçirilməsi planlaşdırılan hərbi çevrilişə və FETÖ terror təşkilatına dolayısıyla dəstək verməsi ilə bağlı ehtimallar; ikincisi, FETÖ və PKK terror təşkilatlarının 4500 üzvünün, o cümlədən Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin hərbi çevrilişdə iştirak edən 2 generalının Almaniya sığınacaq tapması və rəsmi Ankaranın tələblərinə Berlinin "yox" deməsi; üçüncüsü, Almaniyanın Türkiyədə keçirilən son referendumda oynadığı neqativ rol, Berlinin Ərdoğan hakimiyyətinə qarşı ən sərt mövqedən çıxış etməsi; dördüncüsü, "Qazprom"un ABŞ-ın təzyiqləri altında Avropa bazarından sıxışdırılması və bunun nəticəsində Almaniyanın Avropa İttifaqının enerji təhlükəsizliyində oynadığı aparıcı rolun sıradan çıxması qarşılığında Türkiyənin enerji və neqəliyyat dəhlizlərinin diversifikasiyası prosesində dominant rola yiyələnməsi və s."

Bu da faktır ki, Almaniya da böyük türk toplumu yaşayır. Ola bilməz ki, bu gərginlik əbədi olsun. Elə isə münasibətlərin gələcəyi barədə nələri söyləmək olar? Problemlərin prezidenti Ərdoğanla münasibətlə bağlı ortaya çıxdığı iddia edənlər haqlıdır? E.Mirzəbəyli: "Almaniya yaşayın türk toplumunun referendumda nümayiş etdirdiyi mövqə, zənimcə, onların kimin yanında olduğunu nümayiş etdirir. Almaniyanın hakim koalisiyasını qəzəbləndirən səbəblərdən biri də bu ola bilər. Ərdoğanın çağırışları koalisiyanın seçkilərdə səs itirməsinə səbəb ola bilər və çox güman ki, Merkelin Ərdoğanla qarşı apardığı kampaniyanın əsasında duran amillərdən biri də seçki təbliğatı ilə bağlıdır. Əgər hakim koalisiya seçkiləri uduzarsa, bu, Almaniya yadək türk toplumunun mövqələrini gücləndirə və Türkiyənin Avropanın ən güclü ölkələrindən birinə təsir imkanlarını artırma bilər. Almaniyanın ən çox narahət edən problemlərdən biri ölkədəki türk toplumunun eridilməsinin mümkünlüyüdür. Berlin çeşidli inteqrasiya proqramları və süni maneələrlə türk toplumunu assimilyasiya edə bilməyib".

E.Mirzəbəylinin sözlərinə görə, unutmayaq lazımdır ki, ne 1-ci, ne də 2-ci Dünya müharibələrində Almaniya ilə mütəfiqlik Türkiyəyə uğur gətirməyib: "Digər tərəfdən, müasir dünyadakı geosiyasi reallıqları hətta 10 il bundan öncə ilə də müqayisə etmək mümkün deyil. Türkiyə indi Almaniya üçün çox ciddi bir rəqibdir. Berlin Türkiyənin güclənməsini və Avrasiya məkənində güc sahibi olmasını istəmir. Bu sıraya Böyük Britaniyanın Avropa İttifaqından

□ **Cauid TURAN**

Yolu Avropaya düşənlər bu məsələdə xeyli əziyyət çəkirlər. Şengen vizası almaq, bu prosedurları uzun-uzadı həyata keçirmək xeyli vaxt alır. Bəzi hallarda isə müraciətinə mənfai cavab verilir. Halbuki sadələşdirilmiş viza rejimi sayəsində insanlar bu problemdən də rahatlıqla qurtula bilərlər. Nədir bu sistem və hansı özəllikləri var?

Sadələşdirilmiş viza - açması?

29 noyabr 2013-cü il tarixində Viinüsdə keçirilən III "Şərqlə Tərəfdaşlığı" sammiti çərçivəsində Azərbaycan və Avropa İttifaqı arasında viza rejiminin sadələşdirilməsi haqqında sazişin imzalanması birliklə Azərbaycanın əməkdaşlığında mühüm mərhələdir. Saziş Azərbaycan vətəndaşlarına Şengen məkanına, həmçinin Aİ ölkələrinin vətəndaşlarına Azərbaycana daha rahat səfər etmələrinə əlverişli şərait yaratmaqla, Aİ və Azərbaycan arasında qarşılıqlı əlaqələri bundan sonra da təşviq edəcək, daha da dərinləşməsinə imkan yaradacaq. Uzun müddətdir ki, reallaşması nəzərdə tutulan, müxtəlif istiqamətli əməli fəaliyyətin, Azərbaycan siyasi iradəsinin nəticəsində baş tutan sazişin ölkəmizə, vətəndaşlara gətirdiyi üstünlüklər baxımından perspektivləri aşıya kimi sadalamaq olar:

- *Müqavilə ilk öncə Avropa ilə Azərbaycan arasında təmasların güclənməsinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərəcək;*

- *Vətəndaşlarımızın Avropa ölkələrinə işgüzar, turizm və digər məqsədlərlə səfərlərinin asanlaşması, bu sahədə mövcud bir sıra problemlərin, xüsusilə bürokratik əngəllərin aradan qaldırılması mümkündür.*

- *Müqavilə Aviasiya Məkanı üzrə sazişə dair danışıqların başlanmasını da təmin etmiş oldu;*

- *Müəyyən kateqoriya Azərbaycan vətəndaşları üçün Şengen vizaları pulsuz təklif olunacaq. Bu siyahı kifayət qədər geniş şəxslər siyahısını əhatə edir. Bura 12 yaşından kiçik olan uşaqlar, təqaüdüçülər, dövlət qulluqçuları, ailə insanlar, Şengen ölkəsində yaşayanların yaxın qohumları, jurnalistlər, konfrans və elmi tədbirlərdə iştirak edən vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri, mübadilə proqramında iştirak edən tələbələr daxildir;*

- *Sazişin imzalanması viza verilməsi probleminin də sadələşməsinə gətirib çıxaracaq. Belə ki, vizaların verilməsi üçün tələb edilən müddət 2 dəfə azaldılacaq. Güzəştli kateqoriyalar üçün bu müddət cəmi 2 gün olacaq;*

- *Viza alınması üçün tələb edilən sənədlərin sayı kəskin azalacaq;*

- *Sazişin digər üstünlüyü vətəndaşların ölkəyə qayıdaraq səfirliyi müraciət etmək imkanları olmadığı halda Avropa Birliyində həmin vizanın müddətini uzatmaq imkanına malik olacaqlar.*

Sadələşdirilmiş

viza nə vəd edir...

Bu sistemin detalları və üstünlükləri barədə bilmədiklərimiz...

Anlaşmanın əsas məqsədi Azərbaycanla Avropa Birliyi arasında viza rejiminin sadələşdirilməsi, birlik üzvü olan ölkə vətəndaşlarının daha sərbətlə və asan mexanizmlərlə viza almasını, Avropa Birliyi ilə Azərbaycanın ikitərəfli və çoxtərəfli formatlarda əməkdaşlığının daha da genişləndirilməsini özündə ehtiva edir. Saziş birliklə ölkəmiz arasında əlaqələrin yeni formatda davamına və müteffiqiyyətin dərinləşməsinə təkan verir. Bununla Azərbaycan ənənəvi xarici siyasət kursuna sadiqliyini nümayiş etdirərək, nüfuzlu beynəlxalq və regional qurumlarla əlaqələrini milli mənafə və maraqların maksimum şəkildə təmini rəhbərlikdə reallaşdırdığını bir daha təsdiqlədi. Bu, Azərbaycan dövlətçilik strategiyasının prioritet istiqaməti, məramıdır.

Azərbaycanla İsveç arasında sadələşdirilmiş vizanın detalları

Məsələn, bu ilin mart ayından etibarən Azərbaycanla İsveç arasında viza rejiminin sadələşdirilməsi haqqında saziş qüvvəyə minib. Bu barədə saziş ötən il oktyabrın 10-da İsveçin Bern şəhərində imzalanıb və dekabrın 16-da Azərbaycan prezidenti tərəfindən təsdiq edilib. Bununla yanaşı, iki ölkə arasında "İcazəsiz yaşayan şəxslərin readmissiyası haqqında" saziş də qüvvəyə minib.

Sazişə əsasən diplomatik və xidməti pasportlara malik şəxslər iki ölkə arasında viza-sız səyahət edə bilərlər. Bundan əlavə, bir çox kateqoriya-

dan olan şəxslər, o cümlədən yaxın qohumlar (*ər-arvad, uşaqlar, valideynlər, babalar, nənələr və nəvələr*), rəsmi nümayəndə heyətlərinin üzvləri, iş adamları və kommersiya təşkilatlarının nümayəndələri, təhsil və ya təlim məqsədilə səyahət edən şagirdlər, tələbələr, doktorantlar və müşayiət edən müəllimlər, elmi, akademik, mədəni və ya incəsənət tədbirlərində iştirak edən şəxslər, jurnalistlər, beynəlxalq idman tədbirlərində iştirakçıları, tibbi məqsədlərlə səyahət edən şəxslər, beynəlxalq yükdaşımanı və s. sadələşdirilmiş qaydada viza əldə edə bilərlər.

Sazişin vətəndaşlara yaratdığı digər üstünlükləri çoxdəfəlik və uzunmüddətli, yeni etibarlılıq müddəti 1, 2 və ya 5 il olan vizaların alınmasının sadələşdirilməsi, habelə viza üçün tutulan rüsumun 35 avroya endirilməsidir. Eyni zamanda yaxın qohumlar, rəsmi nümayəndə heyətlərinin üzvləri, şagirdlər, tələbələr, doktorantlar və müşayiət edən müəllimlər, idmançılar, elmi, mədəni və incəsənət tədbirlərində iştirak edən şəxslər, təcili tibbi müalicə məqsədilə səyahət edənlər, təqaüdüçülər, 18 yaşadək olan uşaqlar, jurnalistlər və s. viza rüsumundan azad edilirlər.

Biz 1995-ci ildən Şengeni tanıyıyıq, bəs sonra?

Viza almanın necə çətin proses olduğunu Azərbaycanlılar şəxsən yaşayırlar. Toplanan sənədlərin çoxluğu, görüş

üçün vaxt alma və sonda da... daşdığından statusdan asılı olaraq sənə verilən müddətli viza. Təbii ki, mühacir dalğasının bu qədər güclü olduğu bir dövrdə xarici ölkələrin Azərbaycandakı səfirlikləri viza müraciətlərinə maksimum həssas yanaşırlar: Bəlkə gedib, mühacirlər ordusuna qoşulacaqsa? Bu sual açıq şəkildə verilməyə də, ciddi yoxlamalar bunun nəticəsidir.

Avropa Birliyində 1995-ci ildə qüvvəyə minən Şengen (Schengen) Müqaviləsi ilə tərəf ölkələr aralarındakı sərhəd ("daxili sərhəd" adlandırılır) nəzarətlərini aradan qaldırıb. Bu qaydada yaradılan Şengen bölgəsinin xarici sərhəd nəzarətlərində ortaq tətbiqetmə və qaydalar həyata keçirilib. Şengen sahəsi viza, polis və qanunvericilik sistemlərindəki əməkdaşlığı əhatə edir.

24 Şengen ölkəsi bunlardır: Almaniya, Avstriya, Belçika, Çexiya, Danimarka, Estoniya, Finlandiya, Fransa, İspaniya, İsveç, İtaliya, Latviya, Litva, Lüksemburq, Macarıstan, Malta, Niderland, Norveç, Polşa, Portuqaliya, Slovakiya, Sloveniya, Yunanıstan.

İslandiya, İsveçrə və Norveç istisna olmaqla, bütün ölkələr Avropa Birliyinin üzvləridir. Avropa Birliyinə daxil olan 5 ölkə - Birləşmiş Krallıq, İrlandiya, Bolqarıstan, Kipr və Rumıniya Şengenin zonasına daxil deyillər. Avropa Birliyinə üzv olmayan ölkələrin vətəndaşlarının Şengen zonasına səyahət etməsi Şengen vizasının tətbiq edilməsi nəticəsində asanlaşdırılıb.

Şengen sazişini imzalamış, Avropa İttifaqına daxil olan 5 ölkə İngiltərə və İrlandiyanın pasport idarəsini bütünlüklə ləğv etməməsi səbəbindən Şengen zonasının sərhədlərindən kənarda qalıb. Bolqarıstan, Rumıniya və Kipr isə bunu hələ gələcəkdə ləğv etməyi planlaşdırırlar.

5.06.2005-ci il referendumu ilə İsveçrə vətəndaşları Şengen zonasına daxil olmağa səs veriblər. 15.03.2006-cı ildə sərhədlərlə bağlı yeni sənəd - Şengen kodeksi qəbul edildi və Şengen konvensiyası dəyişdirildi. 2007-ci ilin 21 dekabrında 9 ölkədə (Slovakiya, Slo-

isə milli vizalar tələb olunur və bu da hər ölkənin öz qanunvericiliyindən asılıdır.

Əgər siz yalnız bir Şengen ölkəsinə səyahət etmək istəyirsinizsə, o zaman yalnız həmin ölkənin səfirliyinə müraciət etməlisiniz. Şengen zonasının müxtəlif ölkələrinə səyahət etməyi nəzərdə tutursunuzsa, o zaman əsas istiqamətiniz olan ölkənin səfirliyinə müraciət etməlisiniz. Əgər siz müxtəlif Şengen ölkələrinə səyahət etməyi nəzərdə tutursunuzsa və onlardan heç biri sizin əsas istiqamətiniz deyilsə, o zaman siz ərazisinə birinci daxil olacağınız ölkənin səfirliyinə müraci-

ət edirsiniz. Viza üçün müraciət edən zaman siz şəxsən özünüz gəlməlisiniz və ərizə forması (şəxsən doldurulmalı və imzalamalısınız) və səyahətiniz üçün digər lazımı sənədləri təqdim etməlisiniz. Viza rüsumunun məbləği 60 avrodur (*hər bir səfirliyin tətbiq etdiyi qaydaya uyğun olaraq avro, manat və ya dollarla Şengen səfirliklərinin viza şöbələrində ödənilməklə*) və bu məbləğ geri qaytarılmır. Heç bir digər məbləğ ödənilmir. Turizm agentlikləri vizanın verilməsi qərarında heç bir rol oynamır.

Təfərrüatları da yaddan çıxarmayın. Viza müraciətində ümumi qayda müraciətin şəxsən edilməsidir. Pasport təhrif edilməməlidir. Təhrif edilmiş pasporta viza alınsa belə, turist sərhəddən geri qayıtmağa bilər. Pasportun etibarlılıq müddətinin müraciət tarixindən etibarən ən azı bir il olmasına diqqət etmək lazımdır. Müraciət edərkən sənədlərin tam olmasına diqqət etmək lazımdır. Təhrif edilən və ya saxta sənədlərlə müraciət etmək qanunlara görə cinayət hesab olunur.

Məsələlər sırasında o da qeyd olunub ki, müsahibə zamanı səlahiyyətli şəxsin, haqqınızda müsbət təəssürat əldə etməsi müraciətinizin qəbul edilmə şansını artırır. Səyahətinizi həyata keçirə bilmək üçün yerli maliyyə imkanlarına sahib olduğunuz sənədləşdirilməlidir. Müsahibənin məqsədi; səyahət edəceyiniz ölkənin müvafiq orqanlarının bu ölkəyə səyahət edəcək xarici vətəndaşlar üçün təyin etdiyi şərtlərə uyğun olub olmadığınızı anlamaqdır.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Talassemiya xəstəsi İlhamənin son ricası...

Lerikdəki dəhşətli olayın şok təfərrüatları

Ata arvadını və qızını öldürdü; oğul isə atanı öldürüb bütün ailə üzvlərinin meyitini evqarışq yandırdı

Respublika Baş Prokurorluğu və Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətləri Lerik rayonunda 3 nəfərin ölümü ilə nəticələnmiş hadisə barədə məlumat yayıb.

DİN-in mətbuat xidmətindən musavat.com-a daxil olan məlumatda bildirilir ki, polis və prokurorluq orqanlarının əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilmiş təxirəsalınmaz istintaq hərəkətləri və əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Lerik rayonunda törədilmiş ağır cinayətin üstü "isti izlər"lə açılıb.

Sitat: "Cari il avqustun 22-də saat 05.20-də rayonun Viçevəmin kənd sakini Mehdi Mirzəzadə Daxili İşlər Nazirliyinin "102-Zəng Xidməti" Mərkəzinə zəng edərək atası Elman Hüseynovun yaşadığı evi yandırdığını, habelə anası Şükufəni və bacısı Süsəni öldürmək istədiyini bildirmişdir.

Məlumatla əlaqədar rayon prokurorluğu və polis şöbəsinin əməkdaşları dərhal hadisə yerinə çıxmış və göstərilən ünvanda yanğının baş verməsi müəyyən edilmişdir.

Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Regional Mərkəzinin yangınsöndürmə xidmətinin əməkdaşları təxirəsalınmadan hadisə yerinə çağırılaraq yanğının söndürülməsinə cəlb olunmuşlar. Həyata keçirilmiş kompleks tədbirlərlə yanğının qısa müddətdə söndürülməsi təmin edilmiş, bu zaman ümumi sahəsi 137 kvadratmetr olan birmərtəbəli, üçotaqlı evin tamamilə yanması məlum olmuşdur.

Yanğın söndürüldükdən sonra mənzildən ev sahibi Elman Hüseynovun, onun həyat yoldaşı Şükufənin və qızı Süsənin yanaraq tanınmaz hala düşmüş meyitləri aşkar edilmişdir. Məhkəmə-tibb ekspertinin iştirakı ilə hadisə yerinə və meyitlərə baxış keçirilmiş, maddi sübutlar götürülmüş və digər zəruri prosesual hərəkətlər yerinə yetirilmişdir.

İlkin araşdırma zamanı Mehdi Mirzəzadə izahatında həmin gün səhər radələrində atasının bıçaqla anasını və bacısını vurduğunu, Elman Hüseynovun ona da xəsarət yetirməyə cəhd göstərsə də həyəte qaçdığını, sonda isə evi yandırmaqla atasının intihar etdiyini göstərmişdir.

Məhkəmə-tibb ekspertizası tərəfindən meyitlərin müayinəsi zamanı Elman Hüseynovun boyun və sağ kürək nahiyələrində deşilmiş-kəsilmiş xəsarətlərin olması müəyyən edilmişdir.

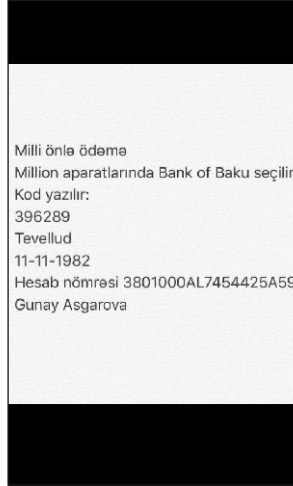
Fakta görə rayon prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 120.2.7-ci (iki və ya daha çox şəxsi qəsdən öldürmə), 125-ci (özünü öldürmə həddinə çatdırma) və 186.2.2-ci (əmlakı qəsdən yandırmaqla məhv etmə və ya zədələmə) maddələri ilə cinayət işi başlanmışdır.

Ekspertizanın rəyi ilə M.Mehdizadənin izahatı arasında uyğunsuzluq yarandıqından, eləcə də üç ailə üzvlünün öldürülərək evin yandırılması cinayətin törətməsində əsaslı şübhələr olduğundan sonuncu polis tərəfindən şübhəli şəxs qismində saxlanılmışdır.

Aparılmış intensiv istintaq-əməliyyat tədbirləri nəticəsində müəyyən edilmişdir ki, avqustun 21-də günorta və axşam radələrində Elman Hüseynovla həyat yoldaşı arasında ailə münaqişəsi zəminində mübahisə baş vermişdir. Avqustun 22-nə keçən gecə səse oyanmış Süsən valideynlərinin yatdığı otağa daxil olduqda anası Şükufəni divanda huşsuz vəziyyətdə görmüşdür. Gecə qəfil yaranmış hay-küyün yaranma səbəbini öyrənmək üçün yataq otağına daxil olan M.Mehdizadə bacısının atası tərəfindən öldürülməsinin şahidi olmuş, eyni aqibətlə üzləşməmək üçün bıçaqla E.Hüseynovun boyun və sağ kürək nahiyəsinə bir neçə zərbə endirmişdir.

Daha sonra cinayətin izini itirmək məqsədilə o, yataq otağındakı lampanın neftini həyatlarını itirmiş ailə üzvlərinin üzərlərinə, evin digər hissələrinə tökərək mənzili yandırmışdır. M.Mehdizadə ifadəsində atasını qətlə yetirdiyini, sonra isə evdə yanğın törətdiyini etiraf etmişdir. O, cinayətin aləti olan bıçağı da maddi sübut kimi istintaqa təqdim etmişdir.

Sağalmasına bir addım qalan qızciğaz onu yolun sonunda tək buraxmamağı xahiş edir

Milli önlə ödəmə
Million aparatlarında Bank of Baku seçilir
Kod yazılır:
396289
Tevellud
11-11-1982
Hesab nömrəsi 3801000AL7454425A59
Gunay Asgarova

• İlərdir həyat mücadiləsi verən, talassemiyadan əziyyət çəkən və nəhayət, ilikköçürmə əməliyyatı keçirərək, həyatda qalan 10 yaşlı İlhamə Nağızadənin xeyirxah insanlara son ricası var... İlhamə haqda oxucularımız məlumatlıdır. Onun haqqında bir neçə dəfə informasiya vermişik, xahişini qatdırmışıq, müalicəsi üçün təşkil olunan xeyriyyə marafonları haqda da bilgi vermişik.

İlhamə Nağızadə 2007-ci ildə doğulub və ötən il qədr ağır talassemiya xəstəsi idi. Onun özünü və anası Günay Əsgərovanın çağırışı ilə xeyirxah insanlar İlhaməni tək və çaresiz buraxmadılar. Günay Əsgərovadan sitat: "Bir neçə il çalışdıqdan sonra xeyirxah insanların köməyi ilə qızıma Almaniyanın Tübingen şəhər Kinder klinikasında sümük iliyi nəqli edildi. Mən bizə dəstək olan hər bir kəsin qarşısında baş əyir və dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Şükürlər olsun ki, qızım talassemiya xəstəliyindən xilas oldu. Bu transplantasiya həddən artıq bahalı və sonrakı müalicələr uzunmüddətli idi.

2016-cı ilin yanvar ayından 2017-ci ilin iyun ayına qədər qızım Almaniya müalicə aldı. 2017-ci ilin iyun ayından etibarən Bakıya qayıtsaq da bir müddətdir, həkimlər uşağın dərisində baş qaldırılmış GVHD (yeni nəql edilmiş iliyin bədən ilə mübarizəsi) səbəbindən bizə təcili olaraq Almaniya klinikaya dəvət edirlər. Uşağın klinika xərcləri əvvəldən ödənilib, lakin Almaniya qalmaq və yaşamaq xərcləri çatışmadığı üçün bizə son kömək lazımdır".

Artıq yaşayacağına əmin olan və xeyirxah insanlara hər gün təşəkkür edən İlhamənin son ricası isə budur: "Mən yaşamaq istəyirdim və artıq Allahın və sizlərin dəstəyinizlə yaşayacam, ölməyəcəm! Bunun üçün son dəstəyinizə ehtiyacım var. Mənim xəstəliyimin geriye dönməməsi üçün Almaniya getmək üçün biletlər artıq alınıb. Amma qalıq borcumuz var, onu da ödəməliyik. Orada qalmaq xərclərimizi əldə edə bilmirik. Mənim anam və qohumları mənə görə hər şeylərini satıblar. Mən o klinikaya yenidən tezliklə gedib son müalicə kursunu almalyam. Bakıya qayıdıqdan sonra azca uzanmış saçları yenidən tökülüb, bədənəm qızarıb. Həkimlər xəstəliyimin geriye dönməməsi üçün məni təcili klinikaya çağırıblar. Xahiş edirəm ki, bu təcili vəziyyəti nəzərə alaraq yolun sonunda bizi darda qoymayasınız. Sizə sonsuz təşəkkür edirəm, son rıcamı nəzərə alçağınıza inanıram və əvvəlcədən təşəkkür edirəm".

İlhamənin valideyni ilə 0559895474 nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilərsiniz. Ona yardım etmək istəyənlər üçün bank hesabı da aşağıdakı şəkildə yazıya əlavə olunur.

Pula görə atasını öldürüb, anasını yaralayanın məhkəməsi başladı

Borca görə atasını öldürməkdə təqsirləndirilən şəxsin məhkəməsi başlayıb. O, həmçinin anasını da yaralamaqda təqsirli bilinir.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində atasını öldürməkdə, anasını isə yaralamaqda təqsirləndirilən Emin Sadiqovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başlayıb.

Hakim Samir Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə təqsirləndirilən şəxsin anket məlumatları dəqiqləşdirilib.

Hadisə Xətai rayonunda baş verib. 1987-ci il təvəllüdü Emin Sadiq oğlu Sadiqov mübahisə zəminində atası, 1962-ci il təvəllüdü Sadiq Saleh oğlu Sadiqovu bıçaqlayaraq qətlə yetirib. E.Sadiqov ona mane olmaq istəyən anası, 1967-ci il təvəllüdü Yasəmən Sadiqovaya da bıçaq xəsarətləri yetirib. Y. Sadiqova xəstəxanaya yerləşdirilib.

Məlum olub ki, E.Sadiqov 6 ay əvvəl həbsdən çıxıb. Onun külli miqdarda borcu olduğu, borcu ödəmək üçün yaşadığı evi satmaq istədiyi, atası ilə mübahisənin də bu səbəbdən baş verdiyi bildirilir.

□ İ.MURADOV

DTX-nin silahlı toqquşmadan sonra saxladığı işi üzlərinə cəza istəndi

Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin (DTX) keçirdiyi əməliyyat zamanı saxlanılan və İŞİD üzvü olmaqda təqsirləndirilən Aydın Gülməmmədov və Əmrax İmanovun məhkəməsi davam edib.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Səbuhi Hüseynovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə dövlət ittihamçısı çıxış edib.

Prokuror Aydın Gülməmmədovun 14 il, Əmrax İmanovun isə 10 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsini istəyib.

Xatırladaq ki, təqsirləndirilən şəxslər 2016-cı ilin oktyabr ayında saxlanılıblar.

Rəsmi məlumata görə, Bakı-İstanbul reysində olan İŞİD üzvləri DTX əməkdaşlarına müqavimət göstərərək zərər-sizləşdiriliblər. Onların ikisi öldürülmüb, ikisi isə sağ ələ keçirilib.

Əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Ağamirzə Quliyevin sərnişin olduğu "Bakı-İstanbul" avtobusu Ələt qəsəbəsi ərazisində saxlanılmışdır.

Ona Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinə getmək təklif olunsada A.Quliyev üzərindəki əl qumbarasını partlatmağa cəhd etmişdi. Xüsusi təyinatlılar tərəfindən A.Quliyev zərər-ləşdirilmişdi. Dəstənin digər üzvü Fuad Rüstəmov isə Abşeron rayonu ərazisində saxlanılarkən silahlı müqavimət göstərən zaman öldürülmüşdü.

4 nəfərlik dəstə üzvlərindən ikisi isə sağ ələ keçirilmişdi. Onlar Sumqayıt şəhər sakinləri Aydın Gülməmmədov və Əmrax İmanovdur.

Onlar barəsində Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti İstintaq baş idarəsi tərəfindən Cinayət Məcəlləsinin 218.2, 28, 181.2.1, 28, 214.2.1, 28, 214.2.3 və 228.1-ci maddələri ilə cinayət işi başlanılıb. İstintaq başa çataraq iş Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərib.

Təqsirləndirilən şəxslərin hər biri onlara qarşı irəli sürülən ittihamla özlərini günahkar bilmədiklərini deyiblər.

□ İlkin MURADOV

Azərbaycanda it dişləməsi və ilan sancması hadisələri çoxalıb. Təəssüflər olsun ki, bu il xəbər saytlarında daha çox it dişləməsi və ilan sancması xəbərləri ilə rastlaşırıq.

Bəs bu iki halla rastlaşdıqda nə etməliyik?

İlk öncə başlayaq ilan sancmasından. İlan Azərbaycanda olan zəhərli sürünənlərdən ən təhlükəlisidir. İlan sancması zamanı əgər düzgün ilkin yardım göstərilməzsə və şəxs xəstəxanaya vaxtında çatdırılmazsa, ölümlə nəticələnə bilər. İlan sancmalarına bölgələr və kəndlərlə yanaşı paytaxtın bir sıra qəsəbələrində də rast gəlinir. Qeyd edək ki, ilan zəhəri sənətimli şəffaf maye olub ilan qulaqətrafi tüpürçək vəziləri tərəfindən hasil olunur. Bütün ilan sancmaları təcili tibbi yardım tələb edir. İlan sancmasından sonra sancma nahiyəsində yandırıcı ağrı, şişkinlik, zamanla göy rəngə çevrilən qızartı yaranır. Zəhər qana keçdiyi təqdirdə qusma, başağrısı, ishal, yüksək bədən hərarəti, ürək döyüntülərinin artması və s. müşahidə edilir. Ağır hallarda mədə-bağırsağ qanaxması, iflic baş verə bilər. İlan zəhəri öz qiymətliliyi ilə bütün dünyada çox məşhurdur. Çünki bu saha iqtisadiyyata böyük gəlir gətirmək imkanına malikdir. Azərbaycanda da vaxtilə bu sahə inkişaf edib və gəlir gətirən sektorlardan biri olub. Qeyd edək ki, ilan zəhərini qurudulmuş halda 23 ilə qədər saxlamaq olur. İlan sancmaları ilə yanaşı, Azərbaycanda əqrəb sancmaları da baş verir. Ölkəmizdə olan bu əqrəblər daha təhlükəli olan qara əqrəb deyil, sarı əqrəbdır. Afrikada olan qara əqrəblər həyat üçün daha təhlükəlidir. Azərbaycandakı sarı əqrəblərin zəhəri isə zəif olur. İndi-

yə kimi Azərbaycanda əqrəb sancmasından ölüm hadisəsi baş verməyib. Əqrəb sancması zamanı ilan sancmasından fərqli olaraq zərdaba da ehtiyac olmur, eləcə lokal anesteziya ilə zəhərlənməyə qarşı müalicə aparılır.

Maraqlıdır, ilan sancması zamanı ilkin tibbi yardım olaraq nə etməliyik?

Tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullayev bildirdi ki, ilanların bəziləri vurma zamanı tam öldürücü dozada zəhər ifraz etmir: "Azərbaycanda iki zəhərli ilan növü var. Biri gürzə, digəri isə çöl əfisi adlanan əfi ilandır. Adətən bunların sancması müşahidə oluna bilər. Digər zəhərli heyvanlara Abşeron yarımadasında və Azərbaycanda təsadüf edilir. İlan zəhərlərinə qarşı vaksın, antidot var ki, bu ilan zəhərindən hazırlanır. Həmin antidotlar regional olaraq paylanıb. Hər 3-4 rayonun mərkəzinə verilib. İlan sancması zamanı həmin mərkəzlərə müraciət etməli və antidot vurulmalıdır. Antidot nə qədər tez vurulsa, xəstənin həyatı o qədər tez xilas oluna bilər. Təəssüflər olsun ki, ilan sancması zamanı insanlar çaşırlar, qorxuya, panikaya düşürlər. Bu zaman qorxmaq, panikaya düşmək ürək döyüntülərini tezləşdirir və zəhərin bədənə tez yayılmasına səbəb olur. Buna diqqət etmək lazımdır. Bundan başqa, ilan sancan adam mümkün qədər tez xəstəxanaya çatdırılıb ona antidot vurulmalıdır. İlanın növünə də diqqət edilməlidir ki, burada hansı

İlan sancması və it dişləməsi zamanı ilkin tibbi yardım-həkim danışıq

Adil Qeybullayev: "Hətta dovşan dişləməsi zamanı da vaksın vurulması vacibdir"

növ antidotun vurulması çox mühümdür. Adətən ilanların bəziləri vurma zamanı tam öldürücü dozada zəhər ifraz etmir. Bəzi hallarda isə öldürücü dozada zəhər ifraz edir. İstənilən halda müalicəyə ehtiyac var. Sonrakı müalicədə artıq müxtəlif məhlullardan istifadə olunur, impuziyalar aparılır və xəstənin həyatı xilas edilir. Antidotlar gürzə zəhəri, bu zəhərin tərkibində hemotiksin var. Bu, qısa müddətdə daxili qanaxmalara səbəb olur, qan laxtalanması pozulur və xəstə dünyasını dəyişir".

Təəssüflər olsun ki, ilan sancması qədər təhlükəli olan it dişləmələrinin də sayı günü-gündən artmaqdadır. Hətta it dişləməsi nəticəsində 5 yaşlı bir uşaq da həyatını itirdi. Küçələrdə sahibsiz itlərin həddindən artıq çoxluğu və bir nəfərin ölümü artıq həyəcan təbili çalınmasına səbəb oldu və küçənin tərkibində hemotiksin var. Əgər insanı quduz heyvan dişləyirsə, xüsusi müalicə

biyyat yazır ki, 1 faiz hallarda quduzluq vaksininin özündən yoluxma hadisəsi baş verə bilər. Vaksın zamanı diqqətli olmaq lazımdır. Əgər heyvan nəzarətdədirsə və onda quduzluq əlamətləri müşahidə edilirsə, mütləq insan müalicəvi dozaya keçməlidir. Əgər heyvan müşahidə götürülə bilməyibsə, insanda hər hansısa quduzluq əlamətləri varsa, o, dərhal profilaktik dozadan müalicəvi dozaya keçirilməlidir. Quduzluq xəstəliyi ilk öncə insanın sinirlərini zədələyir, qırtlaqda spazma baş verir. Xəstələrdə sudan, işıqdan qorxma hadisələri baş verir və nəticədə insan spazmalardan, xüsusən də qırtlaq spazmalarından, tənəffüs iflicindən dünyasını dəyişir. Bütün bunlar olmasın deyər istənilən it dişləmiş, hətta dovşan dişləmiş şəxslərə də vaksın vurulmalı və onlar nəzarətdə olmalıdır. Çünki quduzluq bu cür heyvanların ağız suyunda olur və ağız suyundan da insana asanlıqla keçə bilər".

□ Günel MANAFLI

Rusiyalı idmançını öldürən azərbaycanlının "başı"na mükafat qoyuldu

İdmançılar hesab edirlər ki, əslində Anar Allahverənov Draçova yıxıldıqdan sonra zərbələr endirməklə yazılmamış qanunları pozub

Pauerlifting üzrə dünya və Avropa çempionu, 32 yaşlı Andrey Draçovun ölümündə şübhəli bilinən azərbaycanlı qaydasız döyüş (MMA) ustası, 25 yaşlı Anar Allahverənovun yerini deyə 500 min rubl mükafat vəd olunur.

Virtualaz.org xəbər verir ki, bununla bağlı Xabarovsk hüquq-mühafizə orqanları məlumat yayıblar. İdmançının yerini xəbər verən şəxslə bağlı məlumatların anonim saxlanılacağı bildirilir.

Qeyd edək ki, rus çempion avqustun 20-də öldürülüb. Məhkəmə-tibbi ekspertizanın gəldiyi nəticəyə əsasən, çempionun ölümünə sınımsız burun sümüyünün qəlpələrinin beyninə sirayət etməsi olub.

Rusiya Federasiyası İstintaq Komitəsinin Xabarovsk diyar İdarəsi cinayət işinin aparıldığı maddəni dəyişib. Belə ki, əvvəlcə cinayət işi RF Cinayət

Məcəlləsinin "ehtiyatsızlıqdan ölümə səbəb olan sağlamlığa bilərəkdən ağır zərərin yetirilməsi" maddəsi ilə açılmışdı. Bu maddə ilə Anar Allahverənovu ən uzağı 15 il müddətinə həbs cəzası gözləyirdi. Lakin bu gün həmin maddə dəyişdirilib. Hazırda cinayət işi "xuliqanlıqla qətlə yetirmə" maddəsi ilə aparılır ki, bu maddə üzrə 20 il müddətinə, yaxud ömürlük həbs cəzası nəzərdə tutulub.

Bir neçə gündür ki, Rusiyada azərbaycanlı idmançının bir zərbə ilə dünya və Avropa çempionu Andrey Draçovu qətlə yetirməsi olayı ictimaiyyəti müzakirəsindədir. Hadisəyə müxtəlif yön-

dən yanaşılır və olaya təəccüblənənlərlə bərabər, Anar Allahverənovu qınayanlar da az deyil. Hadisənin başvermə səbəbi ilə bağlı müxtəlif versiyalar var. "Yeni Müsavat"a daxil olan məlumatlara görə, hadisə idmançılar arasında adi bir mübahisə zəminində baş verib. Belə ki, idmançılar hansının məşğul olduğu idman növünün daha yaxşı olması barədə müzakirə aparıblar. Ardınca isə kafedən içkilə şəkildə bayıra çıxan idmançılar dava etməyə başlayıblar. Anar Allahverənov Andrey Draçova 2 ayaq və 4 yumruq zərbəsi endirib. Bununla da dünya çempionu dünyasını dəyişib.

Lakin Anar Allahverənovun qohumları azvision.az saytına açıqlama verərək söyləyiblər ki, əslində davanın başvermə sə-

bəbi Andrey Draçovun Anarı təhqir etməsi olub: "Anar idmanla məşğul olsa da, sadəcə oğlandır. O istəmirdi ki, belə hadisə olsun. Bildiyimizə görə, Andrey Anara sataşmış, ona "çuşka" deyib. Aralarında mübahisə düşüb. Andrey nalayiq sözlər işləyib. Bundan sonra dava başlayıb. Anarın onu öldürmək niyyəti olmayıb. Sadəcə, çox əsəbiləşib, hissələrini cılovlaya bilməyib. Biz indiyədək Anarın haqsız yerə kiminləsə dalaşdığını görməmişik. O, bütün günü idmanla məşğul olurdu. Dəfələrlə yarışlarda yüksək nəticələr göstərmiş".

İdmançılar hesab edirlər ki, əslində Anar Allahverənov Draçova bu kimi zərbələr endirmək-

lə idmanda yazılmamış qanunları pozub. Belə ki, əlbəyaxa döyüş üzrə üç qat dünya və Avropa çempionu Emil Ramazanlı "Yeni Müsavat"a bildirib ki, Draçov yıxıldıqdan sonra Anar onu həmin tərzdə vurmamalı idi:

"Məndə olan məlumata görə, Anar deyib ki, mənim məşğul olduğum idman növü daha yaxşıdır. Draçov da özünün məşğul olduğu idman növü haqqında oxşar fikri səsləndirib. Nəticədə bunlar qərara gəliblər ki, döyüşsünlər. Elə döyüş başlayanda Anar onu vurur, başı yerə dəydiyi üçün adam ölür. Əgər Draçov onunla döyüşməyə gəlibsə, deməli, buna özü razılıq verib. Təklif də ondan gəlir. Sözsüz ki, Anar onu öldürmək istəməyib və

hadisə anidən baş verib. Anar bilməyib ki, Draçov yıxılarda artıq beyninə qan sızıb. Ona görə də yerdə onu şok vəziyyətinə salmaq üçün təkrar zərbələr də endirir. Qaydasız döyüşdə rəqib yerə yıxılırsa, onu bu tərzdə yerə vurmaq var. Draçov ayağa durub, yenidən yıxılarda artıq ölümcül vəziyyətdə olub. Əlbəttə ki, Anar bir qədər rəhimli olmalı idi. Çünki qarşısındakı rəqib zəif idi. Azərbaycanlı idmançı Anar Allahverənov Draçovla sanki bir düşmən kimi davranıb. Peşəkar idmançı kimi bunu mənfai qiymətləndirirəm. O, başqa idman növü ilə məşğul olsa belə, vurub yıxmınsa, daha davam etmək olmaz. Ölümcül vəziyyətə salmaq idmançıya yaraşmayan hərəkətdir. Əslində belə baxanda Draçovun məşğul olduğu idman heç döyüş idman növü deyil axı. O, ağırlıqaldırma ilə məşğul olub. Bu baxımdan, onların üzlaşməsi, döyüşməsi heç doğru hal da deyil".

□ Əli RAİS

MUSAVAT

Son səhifə

N 176 (6790) 24 avqust 2017

Bu paltarın uzunluğu 3 ikimərtəbəli avtobus boydadır

Dizayn etdiyi cəsur və qeyri-adi paltarlarla gündəmə gələn Henri Holland adlı modaçı bu dəfə də hamını şoka salmağı bacarıb. İngiltərənin "The Daily Mail" saytının xəbərinə görə, modaçı dünyanın ən uzun paltarını hazırlayıb.

Leeds adlı yeni bir alış-veriş mərkəzinin açılışı üçün hazırlanan paltar 15 metrlik uzunluğu ilə rekordda imza atıb. İngilis modaçının qərribə paltarı 3 ikimərtəbəli avtobus hündürlüyündə olub. Paltar geyinmək üçün təbii ki, maneken tapılmayıb. Amma modelliyi Cirque Du Soleli adlı məşhur sirkın akrobatlarından olan Colette Morrou öz üzərinə götürüb. Bir hədiyyə qutusundan çıxaraq yuxarıya doğru iplərlə çəkilən Morronu alış-veriş mərkəzindəki minlərlə insan izləyib.

Kişilər yenidən tanış olduqları qadının gözüne baxırmış

İngiltərədə keçirilən bir araşdırma zamanı kişilərin qadınlarla ilk görüşdə onların harasına baxması məsələsi bir daha aydınlaşdırılıb. Daha öncə kişilərin qadınların sinəsinə diqqət yetirməsi ilə bağlı deyilənlər isə bu araşdırmada üzə çıxmayıb. Məlum olub ki, kişilər ilk dəfə tanış olduqları qadınların gözlərinə baxırlar. İkinci yerdə qadınların gülüşü, üçüncü yerdə isə onların sinəsi dayanır. Saçlar və çəki isə müvafiq olaraq dördüncü və beşinci sıradadır. Bununla da kişilərlə bağlı stereotiplərə son qoyulub.

Onlar həyat yoldaşlarına soğan hədiyyə edirlər

Hindistan xalqı üçün ən uğurlu hakimiyyət ölkədə soğanın qiymətini qaldırmayan hakimiyyətdir. Hazırda Hindistanda soğanın qiyməti üç dəfə artaraq 100 rupiyə (1.5 manat) çatıb. Məhz bu səbəbdən ötən həftə Yeni Dehliyə gələn bir yük maşını içindəki 40 ton soğana görə qaçırılıb. Bu tragikomik hadisədən camaat lətifə düzəltməyi də bacarıb. Belə ki, indi hindli kişilər həyat yoldaşlarının ad günlərində brilyant üzükə yanaşı, bir ədəd soğan da verir. Siyasətçilər isə xalqla gö-

rüşdə onlara şirniyyat yerinə soğan paylayır. Öz növbəsində bir çox mağazalar kampaniya məqsədilə müştərilərinə havayı soğan paylayır.

Qərribə vəsiyyət: yerə 10 min dollar səpələyin!

Amerikalı Leonard Maullun ilginç vəsiyyəti dünyanı şoka salıb. O, dostu Bill Berridən ölümündən sonra sevdiyi və hər gün baş çəkdiyi dəniz sahilinin üzərindən təyyarə ilə yerə 10 min dollar səpələnməsini xahiş edib. Ötən şənbə günü baş tutan hadisə zamanı 5 dəqiqə ərzində 10 min dolları yerə səpələmək mümkün olub.

Ötən il xərçəng xəstəliyindən dünyasını dəyişən Leonard Maull dostuna "mən öldükdən bir il sonra 10 min dollarımı 5, 10, 20 və 50 dollarlıq əsginazlar olaraq dəniz sahilindən camaatın üzərinə at" deyibmiş.

Dostunun vəsiyyətini yerinə yetirmək istəyən Berri bu barədə öncə polisə müraciət edib. Hüquq-mühafizə orqanları bu aksiyada hər hansı təhlükə görməsə də, bəzi önləmlər də həyata keçirib. Bu səbəbdən pulların camaat tərəfindən yığışdırılması zamanı hər hansı insident baş verməyib. Ancaq iki nəfər pulu əldə etmək üçün bir-birini itələdikləri üçün kiçik zədələnmələrə məruz qalaraq xəstəxanaya aparılıblar.

İşə getməmək üçün özünü çarpayuya bağladı

Tokiada cavan bir qız işə getməmək üçün özünü çarpayuya bağlayıb. Lenta.ru saytı "Frans Press" agentliyinə istinadən bildirir ki, evin sahibi gənc qızı ip və kəmərlə çarpayuya bağlanmış vəziyyətdə tapıb.

Polisin məlumatına görə, həmin vaxt qız huşsuz vəziyyətdə olub. Ev sahibi bunun zorakılıq aktı olmasından şübhələnərək dərhal hadisə yerinə polis və həkimləri çağırıb. Hüquq-mühafizə orqanları hadisə yerini gözdən keçirib və ortada hər hansı zorakılıq əlamətləri aşkar etməyib. Yapon qız polisə söhbətində etiraf edib ki, özü-özünü çarpayuya bağlayıb. Buna səbəb isə iş yerindən icazə ala bilməməsi olub: "İcazəni ancaq bu formada ala bilərdim. Əks halda, qovulacaqdım".

Qızın çalışdığı yerin rəhbərliyindən isə bu olaya hansı reaksiya verildiyi bildirilmir.

QOÇ - Günün ilk yarısı maliyyə əməliyyatları aparmaq üçün çox uğurludur. Çalışın ki, bu prosesdə təcrübəli insanlarla bir arada olasınız. Nahardan sonra isə qayğıya ehtiyac duyan doğmalarınıza baş çəkəsiniz.

BUĞA - Ulduzlar bir daha yalan vəd verməməyi tövsiyə edir. Əgər etibarınızı qoruya bilsəniz, təxminən saat 14-dən sonra vaxtınıza müsbət təsir edəcək hadisələr baş verəcək. Bu gün səfərə çıxmayın.

ƏKİZLƏR - Bütün astroloji göstəricilər bu gün ixtiyarın öz əlinizdə olacağını bəyan edir. Yalnız qarşınıza çıxan hər bir situasiyada obyektivliyinizi təmin etməlisiniz. Risk etməyə lüzum yoxdur.

XƏRÇƏNG - Ümumi süstlüyünüz kifayət qədər səngiyəcək. Bunu həm hadisələrin gedişində, həm də rastlaşdığınız insanlarla münasibətlərdə görə bilərsiniz. Planınızda varsa, uzaq səfərlərə çıxma bilərsiniz.

ŞİR - Yüksək çinli adamlarla perspektivli danışıqlar aparmaq üçün yaxşı gündür. Xüsusən də saat 14-18 arası bu istiqamətdə uğurlarınız gözlənilir. Hər hansı təرددə ehtiyac yoxdur.

QIZ - Nə qədər ki, öz bürcünüz hakimdir, qarşınıza çıxan hər bir şansıdan bəhrələnin. Xüsusən də cari problemlərinizin sürətli həllinə can atın. Axşam saatlarını sevdiyiniz insanlara həsr edin.

TƏRƏZİ - Səhər saatları bir qədər gərgin başlasa da, özünüzü təmkinli aparmaqla vəziyyətdən qurtula bilərsiniz. Günün sonrakı saatlarında isə uğurlarınız bol olacaq. Uzaq yola çıxmayın.

ƏQRƏB - Fəaliyyət göstərdiyiniz sahələrdə mübahisəli situasiyalarla rastlaşma ehtimalınız var. Həmkarlarınız və rəhbərliklə mülayim davranın. Nahardan sonra şəxsi büdcənizdə artım gözlənilir.

OXATAN - Yeni təkliflər gözlənilsə də, bütün hallarda tələsik razılıq verməyin. Etibar etdiyiniz şəxslərlə məsləhətləşin ki, bunun səmərəsini görəsiniz. Axşama yaxın bir neçə sürprizə hazır olun.

OĞLAQ - Yeniliklər yolunuzu gözləyir. Həm münasibətlər istiqamətində, həm də fəaliyyət müstəvisində müsbət mənzərə yaranacaq. Hətta nahardan sonra maddi zəmində uğurlarınız da mümkündür.

SUTÖKƏN - Maliyyə məsələləri ilə bağlı problemlərinizi həll etməyə çalışın. Bütün gücünüzü səfərbər etməklə istəyinizə yetişə bilərsiniz. Bu gün qida rasionunuzu da diqqətdə saxlayın - zəhərlənmə ehtimalınız var.

BALIQLAR - Bütün gücünüzü səfərbər edib yarımçıq işlərinizi yekunlaşdırın. Bu istiqamətdə sizə köməyi dəyəcək insanlara müraciət etməkdən də çəkinməyin. Deyilənləri edin ki, xoş günlərə start verilsin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Uşağınız sözbəxandırsa, şübhələnin!

Amerika Sosial Həyat Dərnəyi ailədəki sözbəxan, həddən artıq nümunəvi uşaqların bu xarakterinin narahatlıq doğuran məqam olduğunu açıqlayıb. Dərnək psixoloqları aydınlaşdırıb ki, əslində uşağa xas olan dəcəllik, bəzən ziyanlı hansısa balacada yoxdursa, bu, həm də onun psixologiyasındakı bəzi pozğunluqdan xəbər verir.

Yeni həddən ziyadə sakit uşaq gələcəkdə təhlükəli bir cani, psixopat, serial qatil ola bilər. Alimlər təbii olmayan hər şeyin gələcəkdə fəsad törədə biləcəyini yazıb. Sakit, nümunəvi uşaq isə heç də təbii sayılmır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100